INGEKOMEN 3 1 OKT. 1996

DONDERDAG 31 OKTOBER 1996
41ste JAARGANG - Nr. 44 - 35 Fr.
VLAAMS-NATIONAAL WEEKBLAD

WIJ

VUM

Vlaams overleg-model

Het gaat niet goed met het Belgisch sociaal-ekonomisch overlegmodel. De 24-uren staking van het ABVV op maandag 28 oktober heeft dit duidelijk aangetoond. Tergend is dat de staking moest plaatsvinden nog voor er van sociale onderhandelingen sprake is.
Begrijpelijk is de houding van de Waalse vakbondsmilitant, die nauwelijks uitzicht op meer banen wordt geboden, noch door de federale, noch door de gewestelijke regering, noch door de werkgevers.

Onaanvaardbaar, dan weer, is de houding van de ABVV-top. Vanuit konkurrentiële overwegingen en onder druk van de Waals-radikale vleugel kiest de ABVV-top voor het konfliktmodel. In Vlaanderen loopt de socialistische, laat staan de kristelijke vakbondsmilitant niet warm voor een dergelijk model. In Wallonië werd gestaakt, in Vlaanderen nauwelijks.

De staking kreeg dan ook een kommunautaire staart. Temeer, daar de Vlaams-kristelijke vakbondstop een verzoenender houding aanneemt. Het ACV zit wel tussen twee stoelen. De kristelijke vakbond wil praten, met de werkgevers en met de regeringen, de Vlaamse en de federale. Maar, op federaal vlak voelt het ACV de hete adem van het ABVV in de nek. En op Vlaams vlak weet de kristelijke vakbond zich te weinig gesteund door de Vlaamse regering.

Toch is er een evolutie merkbaar. In tegenstelling tot het verhoopte federale toekomstkontrakt, is er op Vlaams niveau hoe dan ook een - zij het erg mager - banenplan. Ook de roep van de kristelijke vakbond naar meer Vlaams overleg en de bereidheid te praten over het tweepijlerssysteem naar Nederlands model toont aan dat het ACV aan de kar van het Vlaams overleg begint te trekken.

Een andere Vlaams-kristelijke zuil, het NCMV, denkt in dezelfde richting. Kris Peeters, topman van het NCMV staat weliswaar voor een federaal sociaal overleg, wat de lonen en de arbeidsvoorwaarden betreft, maar merkt tegelijkertijd op dat de „invulling van de gemaakte afspraken aan de sektoren én de regio's toebehoort." Ook Vlaams minister van Tewerkstelling Theo Kelchtermans pleit voor Vlaamse cao's over opleiding en vorming.

Er zit dus toekomst in een werkbaar, veelbelovend en verzoenend Vlaams en sociaal-ekonomisch overlegmodel. Maar, daartoe moeten de vakbonden zich gemoedelijker opstellen tegenover een verdere federalisering van het land. De Vlaamse regering én de Vlaamse partijen hebben tot taak aan te tonen dat een Vlaams beleid ook een sociaal beleid kan zijn, dat werkgelegenheid geen ijdele belofte is.

(evdc)

Premier zoekt meerderheid ____ 3

Dann

Vlaamse puberteit ____ 5
Totaalverbod pesticiden ____ 6
Clouseau & Verminnen ____ 7
Het politieke boek ____ 13-16

Orde op zaken

Wie jarenlang volhield dat „uitdagingen op ons afkomen" ziet ze nu, talrijk en groot. Mensen die het kunnen weten, beweren dat de krisis van vandaag nauwelijks met andere moeilijke momenten te vergelijken is, sommigen verwijzen naar de koningskwestie.
De vraag die daarbij moet gesteld worden luidt of België niet beter eerder was gefederaliseerd? Want het is nu toch wel duidelijk dat het jarenlange aanhoudende nationaliteitenkonflikt de voedingsbodem is geweest van veel onheil. Iedereen weet dat de regeringen van België, ook al werden ze door een Vlaming geleid, steeds met Franstalige krachten rekening dienden te houden. Zij hadden invloed in financiële kringen, de diplomatie, de magistratuur, het leger, het Hof. Het verwerven van een Vlaamse meerderheid in de volksvertegenwoordiging, ooit voorgeschoteld als dé oplossing, gaf niet wat ervan verwacht werd. Deze ontgoocheling heeft velen in Vlaanderen de rug doen keren naar het politieke bedrijf. België is nooit de thuis van de Vlamingen geweest, ook al hebben velen het gediend, het moeten dienen. Deze afkeer heeft een gebrek aan burgerzin teweeg gebracht, vandaag heet dat „de kloof met de burger". Een land waarvan de burgers niet eens de nationale hymne kennen en het vaandel slechts bovenhalen als het voetbal is, kan geen vaderland zijn!
Het is onze overtuiging dat de kiemen van het ongenoegen dat vandaag welig tiert gelegen zijn in een oud zeer dat de inwoners uit Noord en Zuid reeds decennia hebben opgestapeld. Ongenoegen is overdraagbaar van de ene generatie op de andere, en kan zeer ver in het verleden teruggaan. In sommige families leeft de gruwel van de Eerste Wereldoorlog nog, in andere zijn de repressie-gevolgen nog voelbaar. Overheden die deze problemen niet oplossen organiseren zelf de kloof die hen van de burgers vervreemdt.
In deze tijd bepaalt de betrachting om de Maastricht-norm te halen het politieke handelen. Met de overgave van een *kruistochter* voert premier Dehaene deze zaligmakende strijd, ten koste van een onvolledige staatshervorming, ten koste van een waardige sociale politiek, ten koste van een kreatief tewerkstellingsbeleid.
Ondertussen regeert zijn kabinet bij volmacht, wordt de schuldenberg niet afgebouwd, mag de minister van Financiën met overheidsgeld spekuleren, lopen de politieke bemoeienissen van de koning uit de hand, floreert de Belgische wapenhandel, faalt het gerecht, komt er geen einde aan de misbruiken in de gezondsheidszorg, in een aantal dossiers wordt de volksvertegenwoordiging buiten spel gezet, wordt Franstalige arrogantie in Brussel en langs de taalgrens ongemoeid gelaten. De verwarring neemt toe, in plaats van af.
In een biezonder scherp artikel (*De Standaard*, 19 okt. j.l.) waarschuwt prof. Senelle onomwonden: *„Het is dan ook de hoogste tijd dat de politieke klasse zich rekenschap geeft van de ernst van de crisis en van de noodzaak de dringende en ingrijpende maatregelen te nemen die de bevolking het besef bijbrengen dat eindelijk orde op zaken wordt gesteld."*
Orde op zaken. Wij geloven het graag. Maar wanneer? En door wie? Dat de premier zich op TV tot leuke praatjes over z'n jeugdjaren laat verleiden hoort bij het spel, dat hij zich in de voorbije weken niet eens tot de bevolking heeft gericht met een fatsoenlijke en geëngageerde regerings-mededeling is niet te begrijpen.
Wij beweren niet dat een verdere federalisering van dit land alle problemen zal oplossen, maar door eigen en volledige bevoegdheden zullen de verantwoordelijken voor de wanorde duidelijker aanwijsbaar zijn. Dat Vlaanderen en Wallonië andere verlangens koesteren, heeft de staking van maandag jongstleden nog maar eens bewezen, deze is er gekomen onder druk van de FGTB terwijl het ABVV schoorvoetend volgde. Zelfs binnen Wallonië was de staking slechts suksesvol in streken waar banen bedreigd zijn, waar werkloosheid uitzichtloze vormen heeft aangenomen werd nauwelijks gestaakt. Maar deze uitzichtloosheid moet grotendeels op rekening van de PS-overheden geschreven worden, zij zetten hun werklozen aan zich met uitkeringen te verzoenen i.p.v. hen nieuwe banen aan te bieden. Dit is het verdriet van Wallonië.
De matige opvolging van de staking wijst bovendien op de tweespalt waaronder Wallonië lijdt. Het Belgisch staatsverband – dat voor uitkeringen zorgt – behouden, of de eigen weg gaan, wat ook Vlaanderen wil. Of kiest Wallonië voor Frankrijk zoals, na Claude Eerdekens (PS), nu ook Louis Michel (PRL) zegt?
Nee, de verdere federalisering van dit land zal niet alle problemen oplossen. Maar één zaak is wel zeker: Vlaanderen en Wallonië zullen elk afzonderlijk beter gewapend zijn om de toekomst aan te gaan. Zolang zij door België aan elkaar geklonken blijven zal de bestaande warboel aanhouden en komt van orde op zaken stellen weinig in huis. Vrezen we.

Maurits Van Liedekerke

De Belder

Hans De Belder wordt op 1 december 1995 reizend ambassadeur voor de Vlaamse gemeenschap. Vanaf 1991 was De Belder direkteur-generaal van de dienst Export Vlaanderen. In die hoedanigheid werd De Belder een te nadrukkelijke politieke en diplomatieke profilering verweten. Nochtans zag de gewezen VU-senator daarin een gedegen antwoord op de profileringsdrang van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH). Als reizend ambassadeur voor de Vlaamse gemeenschap neemt De Belder zich voor het imago van Vlaanderen op een professionele manier te promoten. Dit moet zowel de handel, de investeringen als de werkgelegenheid ten goede komen.

Tegen de trend in

Vandaag zijn de politici kop van jut. De burgerwoede toont aan dat hen nauwelijks nog langer krediet wordt verleend. Alle partijen, alle politici worden daarbij op één hoop gegooid. De Antwerpse filosoof Ludo Abicht ging zaterdag jongstleden in de Nederlandse krant *De Volkskrant* tegen die trend in. Hij ziet wel duidelijk een verschil tussen de partijen: „Precies dezelfde tema's die nu spelen hadden wij in 1994 tijdens een kongres van de Volksunie geformuleerd. Met exakt dezelfde eisen. Maar, je kreeg er geen kat voor de straat op."

◆ DOORDEWEEKS ◆

■ De Nieuwsbrief Sociale Zekerheid meldt dat Vlamingen en Walen op een andere leeftijd aan een bestaansminimum behoefte hebben. In Vlaanderen kloppen vooral de vijftig-plussers bij het OCMW aan, in Wallonië vooral de jongeren. Hoe dan ook, met bijna tweederde van de bevolking telt Vlaanderen net iets meer dan een derde van de bestaansminimumtrekkers.

■ Vlaamse artsen houden het liever bij een trapsgewijze gezondheidszorg dan Waalse artsen. Vlaamse huisartsen zijn er meer dan de Waalse van overtuigd dagelijkse medische zorgen niet langer aan specialisten voor te behouden. Dat blijkt uit een alsnog geheim gehouden rapport van onderzoekers aan de Luikse en Gentse universiteit.

■ Na aanhoudend protest, onder meer van VU-kamerlid Annemie Van de Casteele, is beslist dat een dertigtal apotekersbereidingen door de ziekteverzekering zal terugbetaald worden. Eerder was voorzien alle apotekersbereidingen van de lijst der terugbetalende geneesmiddelen te schrappen.

■ In opdracht van Brussels gewestminister Rufin Grijp (SP) werd een audit besteld over de personeelsbehoeften in de Brusselse ministeries. Van de Brusselse ambtenaren hangen de auditoren een weinig vleiend beeld op: inkompetentie, frauduleuze afwezigheden, twisten tussen verschillende diensten, overmatig drankgebruik.

■ Uit een enquête die Dimarso voor het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg verrichtte, blijkt dat de ondervraagde Vlamingen erg tevreden zijn met hun werk, minder met hun loon en nog minder met de werkdruk.

■ Oxfam-Wereldwinkels bestaat 25 jaar. Deze winkels dragen ertoe bij dat Derde-Wereld producenten meer geld voor hun waar krijgen. De Wereldwinkels, uitgebaat door vrijwilligers, kennen een toenemend sukses.

■ Intussen heeft de Belgische regering in 1995 voor bijna 7 miljard wapenexportvergunningen aan Vlaamse bedrijven toegestaan. De Waalse industrie staat in voor ‚een wapenomzet' van om en bij de 20 miljard.

■ De Vlaamse Volksbeweging (VVB) eist een recht van antwoord op de BRTN-radio. In het ochtendprogramma Het Vrije Westen bestempelde Lukas Van der Taelen de VVB-leden als „krapuul" en de VVB-voorzitter Peter De Roover als „een krypto-fascist".

HAPPART

De Franstaligen verliezen het noorden. Dat blijkt uit hun streven het Noorden in te palmen. Vooral de ontkenning van de taalgrens, tevens een politieke grens, moet daartoe bijdragen.
Zo presteerde Europarlementslid *José Happart* (PS) het om op een bord dat de verbroedering tussen het Zwitserse dorp Vellerat en Voeren in de verf zet, te vermelden dat Voeren deel uitmaakt van Wallonië. Ergerlijk daarbij is dat het bord ook aanstipt dat Voeren door Vlaanderen bezet wordt.
Nochtans had de Belgische ambassadeur in Zwitserland begin oktober een brief geschreven naar de burgemeester van Vellerat waarin hij erop wees dat Voeren geenszins deel uimaakt van Wallonië. Happart moet blijkbaar de Zwitsese burgemeester van het tegendeel hebben overtuigd, want die beschouwt de tussenkomst van de ambassadeur als „niet gebruikelijk en ongeloofwaardig".

BRUSSEL

Happart is niet de enige die het bestaan van de taalgrens flagrant ontkent.
In het tijdschrift *Wallonie-Bruxelles*, een uitgave van de Franse gemeenschap en het Waals gewest dat internationaal verspreid wordt, staan meerdere artikels vol goedkope en denigrerende uitlatingen aan het adres van de Vlamingen.
Het toppunt is dat de taalgrens van 1963 op een onbegrijpelijke wijze wordt miskend. Zo wordt Brussel eenvoudigweg bij Wallonië gevoegd. Er wordt bovendien een uiterst subjektief beeld van de geschiedenis van de Brusselse regio opgehangen. De auteurs vonden er niet beter op Brussel door de geschiedenis heen als een Franstalige stad te beschouwen. 1830 is volgens de auteurs het jaar waarin de volledige Franstaligheid van Brussel een feit was.

SVEN GATZ

In weerwil van de Franstalige provokatie, richtte Brussels raadslid *Sven Gatz* (VU) een schriftelijke vraag tot minister *Jos Chabert* (CVP) bevoegd voor externe betrekkingen m.b.t. de beeldvorming van het Hoofdstedelijk gewest Brussel bij de internationale publieke opinie.
Gatz stelt dat de Franstaligen de gescheidenis zodanig interpreteren dat ze als argument voor een hedendaags politiek diskours moet gelden. Hij kant zich tegen elke poging van politici om de geschiedenis voor eigen winkel te interpreteren. Het Brussels raadslid kan daarom niet aanvaarden dat het Brussels logo ettelijke malen in de gewraakte bijdragen wordt opgevoerd. Hij vraagt zich dan ook af of de Brusselse regering de inhoud van de bijdragen kan onderschrijven, of er een voorafgaand kontakt tussen de Franse gemeenschap en de Brusselse regering is geweest en of de Brusselse regering iets tegen de bedenkelijke wijze waarop over *ons* Brussels hoofdstedelijk gewest wordt bericht, zal ondernemen.

SPITAELS EN VAN PARYS

De biezonder ingewikkelde alliantie tussen het Gemeentekrediet en de Crédit Local De France is voltooid. De alliantie heeft drie bestuursorganen gekreëerd. De Gemeentekrediet Bank komt voor de helft in handen van de Gemeentekrediet Holding (GKB Holding) en voor de helft van de Crédit Local de France Holding (CLF Holding). Omgekeerd verwerven beide holdings elk 50% in de CLF Bank. Boven de GKB Holding staat een Gemeentelijke Holding. Die blijft volledig in handen van de Belgische gemeenten en provincies.
Guy Spitaels (PS) wordt voorzitter van de Raad van Bestuur van de Gemeentekrediet Bank. *Tony Van Parys* (CVP) kijgt diezelfde funktie binnnen de Gemeentekrediet Holding toegewezen. De liberalen slaagden in hun ‚inhaaloperatie', want tweede man van de Gemeentekrediet Bank wordt VLD'er *Rik Daems*.

TRACTEBEL

De alliantie tussen het Gemeentekrediet en de Crédit Local de France levert hoe dan ook Vlaams en Belgisch kapitaal aan Frankrijk uit. Deze trend dateert reeds van de jaren 1980 en zet zich vandaag via de nutsgroep Tractebel voort. Want, op aanraden van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij Vlaanderen (GIMV) en via de goedkeuring van Vlaams minister van Ekonomie, *Eric Van Rompuy* (CVP), zal een aantal Vlaamse investeerders, verenigd in een konsortium, tegen het jaareinde een participatie binnen de groep Tractebel nemen.
Verleden week berichtten we over de kritiek die Vlaams parlementslid *Jean-Marie Bogaert* (VU) daarop had. Tractebel is immers het koninginnestuk van de Generale Maatschappij dat door de Franse holidng Suez beheerst wordt. Bogaert stipte terecht aan dat er geen enkele waarborg voorzien was opdat de Vlaamse participatie in Tractebel tot een daadwerkelijke Vlaams-ekonomische invloed zou leiden.
Eric Van Rompuy kwam deze week met een weinig geruststellende reaktie aandraven. De minister gaat er eerst en vooral vanuit dat Vlaanderen zijn kans op het internationale platform moet krijgen. Vlaanderen moet zich daarbij zelf tot het buitenland richten aangezien, zo redeneert Van Rompuy, de buitenlandse investeerders wegens de hoge loonkosten uit Vlaanderen wegblijven. Overigens belooft Van Rompuy dat er preciese afspraken over specifieke Vlaamse projekten zullen gemaakt worden.

VIAANDEREN-BELGIË

Over welke afspraken het gaat, werd niet vemeld. Bovendien doet de redenering van de Vlaamse ekonomieminister nogal vreemd aan. Eerst en vooral rijst de vraag waarom het Vlaams ekonomisch beleid zo nadrukkelijk op Frankrijk moet gericht zijn. In tweede instantie wordt almaar duidelijker dat een Vlaams-Belgische as de nauwe ekonomische banden met Frankrijk verstevigt. Ooit liet een Frans topdiplomaat zich ontvallen dat de hoogste Belgische autoriteiten de verwevenheid van de Belgische ekonomie met de Franse belangen aanmoedigen met het doel Frankrijk gunstig te stemmen en in het biezonder de Franse interesse voor het Waals separatisme af te zwakken. Vraag is of ook Vlaanderen daartoe moet bijdragen.

MARC JUSTAERT

De massale witte burgerwoede ebt (voorlopig) weg. De sociaal-ekonomische dossiers komen terug op de voorgrond. De kommunautarisering van de Sociale Zekerheid vormt daar een onvermijdelijk onderdeel van.
Verleden week liet ACV-topman Luc Cortebeeck weten de federalisering van de SZ te willen beletten. Deze week liet *Marc*

E. Peustjens

Derycke zoekt oplossing Zaïrekrisis.

E. Peustjens

Se non è vero...

Niet alleen de media in België hebben een vette kluif aan de zaken Dutroux en Cools. Ook in het buitenland hebben zij inmiddels voorbehouden ruimte. In De Volkskrant van afgelopen weekeinde voerde men o.a. Marc Reynebeau op, binnen Vlaanderen geliefd en verafschuwd voor zijn 'Het klauwen van de leeuw'. De krant ontlokt hem een aantal niets aan de verbeelding overlatende uitspraken.

„Als de mensen Dehaene zien, denken ze alleen aan inleveren. Abstract allemaal. Europa, de Maastrichtnorm. Door de federalisering is er geen mix meer van een vader die zalft en slaat; Dehaene slaat alleen nog maar."

„Ze (de politici/red.) hebben een groot misprijzen voor het kiesvee. Ze zitten opgesloten in hun cenakels en studiegroepjes. Ze komen het volks alleen tegen bij het dienstbetoon. Daar komt het volk smeken om faveurs, jobs, vergunningen, subsidie – dat is hun perceptie. En dan op de kiezersmarkt, dan moeten de mensen omgekocht worden. Dat is het paradoxale: het volk klaagt over corruptie, maar is zelf ook corrupt. Want daar moet toch vraag naar zijn, anders werkt het niet. Het zijn feodale verhoudingen tussen volk en leiders, niet geregeld door rechten en plichten maar door gunsten."

„Het systeem heeft er alles aan gedaan om de woede (rond de verdwenen meisjes/red.) in te dammen. De démarche van de koning was louter bedoeld om de druk van de ketel te nemen. Je vous ai compris. Ik bedoel zeker niet dat het belangeloos was.
De koning heeft ook zijn belang, want hij is een kracht in mutatie, namelijk met uitsterven bedreigd, althans zijn werkzekerheid staat op de helling. Immers straks is er geen België meer." U kunt maar beter goed voorbereid naar Nederland afreizen...

Justaert, voorzitter van de Christelijke Mutualiteiten (CM), in zijn kaarten kijken. Zo is Justaert gekant tegen een federalisering van de gezondheidszorg, iets waarover nochtans binnen de meeste Vlaamse partijen een konsensus bestaat.
Het kristelijke ziekenfonds blijft voorstander van een federale ziekteverzekering, opdat op die manier „de risiko's ruimer gespreid kunnen worden." Justaert erkent niettemin dat er kommunautaire problemen bestaan. Daarom moeten de gemeenschappen bij de uitstippeling van het gezondheidsbeleid een grotere inbreng verkrijgen. Volgens Justaert dienen de gemeenschappen in overleg met de federale overheid de ziektebehoeften te bepalen en moeten de gemeenschappen de afspraken nakomen en medeverantwoordelijkheid dragen, een vingerwijzing naar het Waalse overaanbod en de ondoorzichtige transfers.

ANZ

De Algemene Vergadering van het Algemeen Nederlands Zangverbond (ANZ) heeft beslist de muziekkapel van het Vlaams Nationaal Jeugdverbond (VNJ) niet te laten deelnemen aan het zestigste zangfeest op 27 april 1997.
De voorzitter van het ANZ, *Hugo Portier*, argumenteert de beslissing door te verwijzen naar de betreurenswaardige rol van de VNJ-muziekkapel op de jongste bedevaart. „Het VNJ", aldus Portier, „is het onderwerp van een polemiek geworden, waaraan het ANZ niet wil deelnemen." Vandaar de weigering, die tevens van toepassing is op de jeugdmuziekkapellen van Scouts, Chiro en KSA, een nogal onbegrijpelijke beslissing, niet in het minst omdat deze jeugdbewegingen niets valt te verwijten. In een gesprek met de redaktie beklemtoonde Hugo Portier dat het geenszins in zijn bedoeling ligt àlle VNJ'ers te veroordelen. Wel integendeel, zo meent Portier, want iedereen is op het Zangfeest welkom. Overigens draagt Hugo Portier het VNJ een warm hart toe, al was het maar omdat die vereniging eertijds zijn intussen overleden vader op het 50ste Zangfeest gelauwerd heeft. Portier stond er dan ook op te vermelden dat enkel de muziekkapel niet gewenst is. „De volgende jaren", zo zei Portier nog, „kan de muziekkapel terug uitgenodigd worden."

ZUID-AFRIKAANS

De Vlaamse regering brengt een officiëel bezoek aan Zuid-Afrika. In het bijzijn van een stralende minister-president *Van den Brande* met in zijn schaduw minister van Onderwijs *Van den Bossche* werden samenwerkingsverdragen op het gebied van huisvesting, onderwijs, kunst, kultuur, wetenschap, technologie en sport ondertekend.
Delikaat punt tijdens het bezoek was de positie van de Zuidafrikaanse taal, aan het Nederlands verwant en voor de meeste zwarten nog steeds de taal van onderdrukking en apartheid. Van den Brande was dan ook zo diplomatisch erop te wijzen dat de taalverwantschap tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika gepaard moet gaan met de erkenning van het Zuidafrikaanse multikulturele karakter.

De president van Zuid-Afrika, *Nelson Mandela*, beaamde niettemin het belang van het Zuid-Afrikaans: „Het Afrikaans is één van onze belangrijkste wetenschappelijke talen. Ze zal groeien en we zullen dit bevorderen."

M. Cels

Benno Barnard: Nederlandse belgicist haalt inspiratie bij Vandersteen.

Redmond

De laatste deelnemers aan de 'Witte Mars' waren nog niet goed thuis of er verschenen in de pers al berichten dat voor de Raad van State zes politieke benoemingen zouden gedaan worden.

Prmr zkt mrdrhd; z.w. Wetstr. 16

Vorige week, de 'Witte Mars' was nog niet afgelopen, ontving premier *Dehaene* de ouders van de vermoorde en vermiste meisjes. Enkele uren later gingen zij naar huis met de belofte dat de politieke benoemingen in de magistratuur voortaan tot de voltooid verleden tijd zouden behoren. Goed 3 dagen later kopt *De Standaard*: 'Hoogste magistratenposten blijven gepolitiseerd'. In een interview bevestigde *Johan Vande Lanotte*, minister van Binnenlandse Zaken, dat er een politieke afspraak bestond over zes te verdelen postjes bij de Raad van State. Gezien de fundamentele beslissingen die o.a. de RvS moet nemen, was het bestaan van een 'band' tussen gerechtelijke en wetgevende macht noodzakelijk.
Mogelijk heeft Vande Lanotte gelijk, maar dat heeft hij dan op een wel zeer ongelegen moment. Zijn woorden waren nog niet koud of daar kwamen al reakties vanuit alle hoeken. SP-voorzitter *Tobback* wilde één en ander laten bezinken om konkrete maatregelen te nemen tijdens het Sinterklaas-konklaaf van de regering. Dan zullen de werking van de politiediensten en de externe kontrole op de magistratuur besproken worden. Tobback meende zich nog interessant te moeten maken door te stellen dat een 'Sinterklaas-wetgeving' wel biezonder goed paste in het kader van de zaak van de verdwenen meisjes. Echt om te lachen was de reaktie van en binnen de VLD. *De Croo*, toch ook niet om een 'goede vrijdag' verlegen, wist naar eigen zeggen niets van het akkoord af.
De VLD-voorzitter werd in ware vaudevillestijl publiekelijk terecht gewezen door zijn voorganger *Verhofstadt*. Deze laatste verzocht De Croo om uitdrukkelijk afstand te nemen van de zes op til zijnde benoemingen. Gezien De Croo in deze zaak 'Haas' heette, hoefde hij niets recht te zetten. CVP-voorzitter *Van Peel* van zijn kant vroeg om een 'bezinningsperiode' (sic) in te lassen. Agalev en VU kwamen met een eigen voorstel op de proppen.
Agalev wenst 'objektieve benoemingen', de VU eiste een vergelijkend examen. Ook vanuit het Vlaams parlement reageerde de partij. Fraktievoorzitter *Van Grembergen* eiste dat de koning de benoemingen niet zou ondertekenen en sprak de hoop uit dat Vlaamse volksvertegenwoordigers van de drie traditionele partijen zich tegen de keuze van hun partijburo zouden verzetten.
Die voorstellen van Agalev en VU konden op meer dan gewone belangstelling van de premier rekenen. De politieke benoemingen zijn grondwettelijk vastgelegd in het, inmiddels befaamde, artikel 151. Binnen de huidige legislatuur kan een aantal grondwetsartikels veranderd worden, waaronder art. 151. Maar dat moet wel gebeuren met een tweederde meerderheid. Dehaene moet m.a.w. op zoek naar partners buiten de koalitie. Die zoektocht houdt automatisch in dat de noodzakelijke partners tegeneisen zullen stellen. Hoe en of de VU zal reageren was bij het ter perse gaan nog niet gekend. Samen met Agalev is de partij wel uitgenodigd om nu dinsdag rond de tafel te gaan zitten. Van Agalev valt te verwachten dat zij niet zomaar mee in de boot zal stappen. De groenen werd bij het St.-Michielsakkoord immers een ekotaks beloofd, maar die hebben ze nog altijd niet gekregen. Dehaene trachtte hen al te paaien door te stellen dat de regeringsvoorstellen misschien konden worden ingediend als amendementen op het jongste voorstel van de groenen. Op die manier kan de groene partij met de eer gaan lopen.
Die regeringsvoorstellen raakten na de vrijdagse ministerraad bekend. De raad raakte het erover eens dat de politieke inmenging in de bevordering van de magistratuur afgeschaft moet worden. Voorts moeten ook de funkties van voorzitter van een gerechtshof of Hof van Beroep in tijd beperkt worden. Er zou ook een 'Hoge Raad voor Justitie' worden opgericht, met daarin ook niet-magistraten.
Aan de voorstellen rond depolitisering ging nog een aantal meer 'praktische' voornemens vooraf. Justitie moet moderniseren en aansluiting vinden met bij voorkeur de 21ste eeuw. 12 miljard wordt er uitgetrokken voor meer en betere gerechtsgebouwen, voor *bewegwijzering* binnen de gebouwen en voor de verbetering van de externe relaties, lees: de media. Het valt te hopen dat binnen die nieuwe gebouwen ook nieuwe en vooral meer rechters kunnen werken. De gerechtelijke achterstand, waar 'de straat' mee gekonfronteerd wordt, is immers niet weggewerkt met een baksteen meer

(gv)

Stof tot spreken

Nood breekt geen wet. Tenminste dat vindt kamerlid Roger Hotermans (PRL/FDF). De ministers nemen zich dan wel voor om snelheidsovertredingen zwaar te beboeten maar: „Alleen schijnt dat voornemen door sommige ministers soms met de mond beleden te worden, en dan nog met de volle medewerking van de rijkswacht." Het kamerlid wil geen

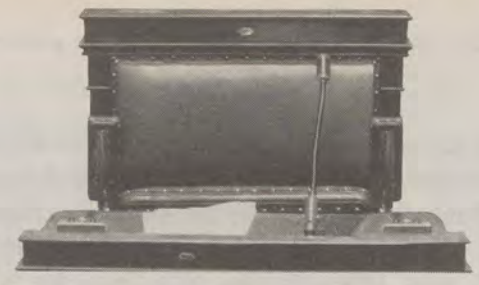

'klikspaan' zijn, maar toch werd hij ingehaald door twee ministeriële limousines voorafgegaan door gemotoriseerde rijkswachters. De 'karavaan' reed 150 km/u. Hotermans merkt op dat diezelfde dag weliswaar de begrafenis van Julie en Mélissa plaats had, maar vraagt zich af of de modale autobestuurder deze snelheidsduivels op prijs stelt. Of er maatregelen zullen genomen worden tegen dergelijke misbruiken? Wij houden u op de hoogte van het antwoord.

◆ WETSTRAAT ◆

Door de recente ontwikkelingen in een aantal juridische dossiers krijgen vele mensen het gevoel dat de demokratie werd verraden. De veel besproken kloof tussen bevolking en politiek werd op pijnlijke wijze duidelijk.

Justitie onder vuur

WIJ

VU-fraktievoorzitster Annemie Van de Casteele: "De VU wil samenwerken, maar eist een doortastende en korrekte houding van de meerderheids-partijen."

Op donderdag 17 oktober besloot de Kamer tot het instellen van een parlementaire onderzoekskommissie belast met het onderzoek naar de wijze waarop het onderzoek door politie en gerecht werd gevoerd in de zaak-Dutroux-Nihoul en de zaken die ermee zouden kunnen samenhangen.

Deze komissie, die dus 'het onderzoek naar het onderzoek' moet vormen, moet uitspraak doen over de aanpassingen die moeten aangebracht aan de organisatie en de werking van het politioneel en gerechtelijk apparaat. Daartoe moet de onderzoekskommissie:

– een inventaris opmaken van de klachten in het raam van het onderzoek naar de zaak-Dutrux-Nihoul en andere;

– de geldende regels onderzoeken die voor het gerechtelijk onderzoek en de afsluiting ervan relevant zijn en ter zake alle mogelijke suggesties en voorstellen formuleren tot verbetering van wet- en regelgeving;

– een kronologische rekonstruktie maken van de feiten waarop het onderzoek slaat, alsmede van de belangrijke operationele stappen in de procedure en de voornaamste beslissingsmomenten erin;

– een overzicht geven van de manier waarop de verwanten van de slachtoffers op de hoogte werden gehouden van het onderzoek en van de vooruitgang die werd geboekt, alsmede van de wijze waarop ze daarbij (niet) werden betrokken.

De kommissie bestaat uit 15 mensen, door de kamer onder haar leden benoemd, overeenkomstig de regel van de evenredige vertegenwoordiging van de politieke frakties. VU-Kamerlid *Geert Bourgeois* maakt als 16de lid deel uit van de kommissie, evenwel zonder stemrecht. De kommissie zal 3 maanden na haar installatie aan de Kamer verslag uitbrengen.

Zwijgplicht

Johan Sauwens leidt de Kommissie Staatshervorming in het Vlaams parlement. Officieël moet het Kommissiewerk ertoe bijdragen dat er over de partijgrenzen heen gezamenlijke Vlaamse standpunten worden ingenomen. In minder officiële termen moet het kommissiewerk beletten dat voor 1999 al te voorbarige Vlaamse standpunten worden ingenomen. De federale regering heeft immers beslist elke kommunautaire onderhandeling tot na de volgende parlementsverkiezingen uit te stellen, iets waar de Vlaamse regering blijkbaar rekening mee heeft gehouden.

Van Johan Sauwens is geweten dat hij ver wil gaan in de richting van de Vlaamse autonomiedrang. Juist daarom kon zijn aanstelling tot voorzitter van de Kommissie Staatshervorming als een teken aan de Vlaamse autonome wand worden begrepen. Kon, want Sauwens bleek van meet af aan gekneld te zitten tussen ‚maximalisten' en ‚minimalisten'. En het ziet ernaar uit dat de meningsverschillen alles behalve beslecht zijn. Eerst en vooral blijven vertragingsmaneuvers de werkzaamheden binnen de Komissie dwarsbomen. Het hoort immers tot de politieke

WIJ

Sauwens: „De houding van de Galan en Dehaene zal de roep naar een federalisering van de Sociale Zekerheid slechts versterken."

geplogenheden de besluitvorming via allerlei zogenaamd noodzakelijke hoorzittingen uit te stellen. Zo werd een reeks van drie hoorzittingen georganiseerd waarbij vrijwel alle aktoren uit de gezondheidszorg moesten worden uitgenodigd, terwijl iedereen nu wel stilletjes aan weet welke standpunten de Vlaamse politieke- en sociaal-ekonomische aktoren terzake innemen.

Het interessantste aan de hoorzittingen was dan ook dat tevens federale ambtenaren werden uitgenodigd, zoals de direkteur-generaal van het Rijksinstituut voor Ziekteverzekering (RIZIV) en de direkteur-generaal van het ministerie van Volksgezondheid. Wat blijkt nu? De federale ambtenaren mochten van minister van Volksgezondheid, *Magda de Galan* (SP), onder druk gezet door premier *Dehaene*, niet aan de hoorzitting deelnemen. Hen werd een zwijgplicht opgelegd „omdat de kommissie uitgaat van de federalisering van de gezondheidszorg."

Sauwens is woedend: „Ook in het Vlaams parlement heerst er een gevoel van ongeloof. Het Vlaams parlement zal aan de Vlaamse regering vragen de kwestie aan te kaarten op het overlegkomité tussen de federale regering en de gemeenschappen en de gewesten. Ik ben er overigens van overtuigd dat een dergelijke houding slechts de roep naar een federalisering van de Sociale Zekerheid zal versterken."

(evdc)

DEPOLITISERING MAGISTRATUUR

Het partijbestuur van de VU is onder de indruk van het sterk signaal dat uitging van de Witte Mars. Deze massale uiting van ongerustheid, maar ook van hoop, vraagt een krachtig antwoord vanwege de politici. Over de partijgrenzen heen moet nu snel werk gemaakt worden van een daadwerkelijke depolitisering van de magistratuur. De VU sluit zich aan bij het voorstel artikel 151 van de Grondwet, betreffende de benoemingen van vrederechters, rechters in de rechtbanken, raadsheren in de Hoven van Beroep en in het Hof van Cassatie en voorzitters en ondervoorzitters van de rechtbanken van 1ste aanleg, zo snel mogelijk te herzien.

Tegelijk vraagt de VU van de meerderheidspartijen een teken dat het hen menens is met de daadwerkelijke depolitisering van de magistratuur. De VU nam zelf reeds twee intiatieven. Zo diende VU-kamerlid Geert Bourgeois een wetsvoorstel in dat de benoemingsvoorwaarden van de rechters bij de Raad van State objektiveert en doorzichtiger maakt. En de VU wenst dat via een vergelijkend examen een lijst wordt opgesteld, in volgorde van bekwaamheid. VU-fraktievoorzitster *Annemie Van de Casteele* diende samen met VU-kamerleden *Fons Borginon* en Geert Bourgeois een wetsvoorstel in tot wijziging van de wet van 18 juli 1991 m.b.t. de opleiding en werving van magistraten.

ACHTERPOORT

Deze wet voorzag in de oprichting van een wervingskollege van magistraten. Aankomende rechters konden slechts benoemd worden op twee manieren: ofwel slaagden zij in een examen van beroepsbekwaamheid en kombineerden zij dat met een voldoende lange ervaring, ofwel werden zij voor de gerechtelijke stage geselekteerd na een vergelijkend examen.

Een overgangsbepaling in de wet werd nadien misbruikt om de vakante plaatsen van magistraat toe te bedelen aan juristen die voordien - op een politieke wijze benoemd - plaatsvervangend rechter waren, in plaats van diegenen te benoemen die - zonder partijpolitieke steun - geslaagd waren in het examen. Deze overgangsbepaling werd daardoor onbedoeld een enorme achterpoort in de wetgeving, temeer daar voor de inwerkingtreding van de wet nog tal van plaatsvervangers benoemd werden. De VU heeft tot doel een einde te stellen aan dat misbruik door de overgangsmaatregel te beperken tot de effektieve magistraten.

Nico De Smet

Tijdens de persvoorstelling van het boek ‚Het klauwen van de historicus' van Eric Defoort (zie ook elders in dit nummer), hield Hugo Schiltz een bevlogen en bijwijlen vlijmscherpe toespraak.

Dann

◆ OPINIE ◆

Vlaamse puberteit

Hugo Schiltz heeft steeds tegen de bijtende kritiek vanuit extreem-rechtse hoek moeten optornen. Hij werd bovendien verweten een kompromisgezind Vlaams-nationalist te zijn. Na het Egmontpakt (1977-'78) verwijderden de uiterst radikalen zich van de VU, wat aanleiding gaf tot de oprichting van het Vlaams Blok. In die dagen werd Schiltz én de VU door de progressieve pers opgehemeld. Nu de partij de Vlaamse staatsvorming heeft helpen verwezenlijken, wordt elk initiatief om de Vlaamse deelstaat en de Vlaamse identiteit te ondersteuen door de Vlaams-progressieve intellektuelen afgedaan als autoritaire, gevaarlijke en absolutistische neigingen. Overigens wordt er tot in den treure herhaald dat de Vlaamse beweging geen sociale, dan wel een kleinburgerlijke beweging was en is.

KLEINBURGERLIJK

Schiltz is die verwijten meer dan beu. Als rationele denker kan hij nauwelijks begrijpen dat de vooruitstrevende intellegentsia de eigen verworvenheden met de grond gelijk maken: „*Mij intrigeert het verschijnsel Reynebeau, Lesage, Tollebeeck. Het zijn mensen die in toenemende mate polemische, agressieve, soms ronduit giftige aanvallen richten op de Vlaamse politieke klasse, het Vlaams parlement en de Vlaamse regering.*"

Schiltz zegt het niet met zoveel woorden, maar met het „intrigerende verschijnsel" doelt hij op de kontradiktie tussen de meewarige houding ten aanzien van alles wat met Vlaamse staatsvorming vandoen heeft, terwijl de progressieve Vlaamse intellegentsia hun materiële en intellektuele verworvenheden in het zog van het Vlaams autonomiestreven konden opbouwen. Reynebeau is daar inderdaad een mooi voorbeeld van. Zo kijkt hij vanuit de hoogte neer op de 19de eeuwse „kleinburgerlijke" Vlaamse literatoren die zich, bevindend tussen de hogere Franstalige burgerij en de lagere Vlaamse volksklasse, te weinig bezighielden met de sociale problematiek. Daar is iets van aan. Toch werd elke sociale beweging geleid door een kleinburgerlijke fraktie. Bovendien wisten de literatoren te bekomen dat het Nederlands een standaardtaal werd, iets waar Reynebeau nu de vruchten van draagt. Overigens klinkt deze kritiek al te vrijblijvend, als men rekening houdt met het feit dat Reynebeau zelf een literator is, schrijvend voor een magazine dat zich vooral tot de Vlaamse burgerij richt, terwijl hij er de figuur niet naar is om met sociale leuzen de straat af te dweilen.

Schiltz: „*Er wordt driftig gespeurd naar blinde vlekken in onze geschiedenis, naar kleine kanten van erkende grote figuren uit de Vlaamse beweging. Niet dat dit niet mag, de wetenschap moet haar werk doen. Maar, als dit moet dienen om te bewijzen dat de hele Vlaamse beweging een bekrompen gedoe van baatzuchtige middenstanders is geweest en de resutaten daarvan alles behalve positief, dan kan ik dit niet anders verklaren dan als een soort Vlaamse puberteitskrisis. Zoals de rijkgeworden arbeiders- of boerenzoon soms beschaamd is over de nederige afkomst van zijn ouders, zo kijken sommigen zich bij voorkeur progressief achtende, nieuwe intellektuelen, die alles in de schoot hebben gekregen, met misprijzen neer op hun voorgangers en op sommige ideeën en waarden die hun ouders hebben gemotiveerd.*"

STAANDE HOUDEN

Volgens Schiltz heeft de toenemende Vlaamse autonomie niet tot een bekrompen terugplooien op zichzelf geleid. Vlaanderen staat open voor de wereld en de jongeren participeren aan alles wat er in de wereld omgaat. Dartegenover is het de doodnormaalste zaak en de plicht van de Vlaamse politieke klasse ervoor te zorgen dat de kleine Vlaamse gemeenschap zich in een steeds internationaler gerichter maatschappij staande houdt. Schiltz: „*Dit vereist een aktieve politiek van herkenbaarheid en erkenbaarheid, temeer omdat Vlaanderen voor zovelen, zelfs in Europa, een nieuwe term is. Vandaar dat de Vlaamse regering en haar minister-president een politiek voeren waarin het bevorderen van deze erken- en herkenbaarheid een systematisch en evident onderdeel vormt.*

KONFLIKT

Ten aanzien van de toenemende kritiek op de evidente uitdraging van een zeker Vlaams bewustzijn, achterhaalt Schiltz een fundamentele breuklijn. Eigenlijk, zo redeneert Schiltz, gaat het hier om een diepgaand konflikt tussen de situering en het belang van de verhouding individu-gemeenschap of om het spanningsveld individuele vrijheid versus dienstbaarheid aan de bevolking.

Schiltz: „*Voor mij betekent nationalisme eigenlijk de konsekwente erkenning van het feit dat de mens op een of andere manier een wezen is dat slechts zichzelf kan zijn in dialoog of in konfrontatie met anderen. Dit brengt strukturen, groepering, ja zelfs grenzen met zich mee, omdat samenleven ook territoria, plaatsbepalingen en rechtsschepping veronderstelt. De verloochening van een Vlaams volk met een Vlaamse identiteit houdt de ontkenning van deze wetmatigheden in.*"

Schiltz brengt deze verloochening in verband met het op de spits gedreven individualisme, dat geen goede basis voor de opbouw van een solidaire samenleving biedt en dat bovendien nederigheid mist. „*Dat de erkenning van en de zorg voor de nationale identiteit kan leiden tot een opgedrongen waardensysteem of kan ontsporen in totalitair denken is juist, maar geen argument. Het postmodernistische en anarchistische vrijheidsideaal lijkt mij heel wat egoïstischer dan het al bij al menslievender ‚wij-gevoel' dat in het nationalisme aan bod komt. Het gaat erom dat we de woorden waar we het gemeenschappelijke mee aanduiden niet alleen laten uitspreken door racisten of ultrakonservatieven.*"

Hans Van Overzee

5

◆ ACH ZO ◆

Flauwe grap

Van Hugo Schiltz is de uitspraak: ,,Dit is mijn volk en ik heb er geen ander...''. En gelijk heeft hij, maar soms begrijp ik de kleinmoedigheid van sommige leden van mijn volk niet. Neem nu de naamsverandering van BRTN naar VRT. Generaties na generaties hebben mensen geijverd om het Vlaamse volk van z'n eigenwaarde bewust te maken. Eerst door het zijn taal, die haar ontstolen was, terug te geven. De moederspraak, de drager van de identiteit van elk volk. Vlamingen van vandaag weten blijkbaar niet meer dat onderwijs, administratie, gerecht, sportbonden en kerk ooit Franstalige bastions waren en allemaal ,,Belgisch''. En wie een beetje geheugen heeft zal weten hoe eindeloos lang de mars van de Vlaamse beweging is geweest om Vlaanderen eigen instellingen te geven. Hoeveel zweet, bloed en tranen dat heeft gekost en op bepaalde ogenblikken ook mensenlevens, weten we toch allemaal. Dat behoort tot de geschiedenis van ons volk.

Nu het eindelijk zover is dat Vlaanderen zijn eigen instellingen heeft moeten deze ook nog heten naar het land waarin we leven, wonen en werken. Zo is terecht beslist dat de Belgische Radio en Televisie voortaan *Vlaamse Radio en Televisie* gaat heten.

En toch zijn er weer dames en heren die alles uit de hoek halen om die VRT-benaming overbodig te vinden en belachelijk te maken. Daarbij zijn alle argumenten goed, o.m. het feit dat deze naamsverandering het nodige geld gaat kosten. Toen zo'n vijf jaar geleden bij BRT een N werd gevoegd schreeuwden diezelfden ook moord en brand. Want er zouden nieuwe briefhoofden moeten gedrukt worden en nieuwe vlaggen geweven en nieuwe dit en nieuwe dat...

In *Het Nieuwsblad* van zaterdag 26 oktober titelt een zekere (SVB): ,,VRT wordt dure grap''. En de auteur zet onmiddellijk de toon van zijn klacht met één woord: ,,Besparen.'' Dit werkwoord was inderdaad de eerste opdracht van dhr. Bert De Graeve. Besparen moet hij op alles en nog wat. Maar nu wil die dekselse Vlaamse regering geld gaan weggooien in een ,,operatie, die in het begin alleen tot spraakverwarring zal leiden'' en ,, de openbare omroep miljoenen franken gaat kosten.''

En (SVB) somt op waaraan al dat mooie geld zal weggegooid worden. ,,Het herbeschilderen van het voertuigenpark en de aanpassing van de signalisatie en bewegwijzering in de buurt van de BRTN-gebouwen.''

Ja, dat gaat geld kosten. En dan? Is dat verloren geld? Wanneer de werkgever van (SVB) via reusachtige affiches, druksels, radio-spots, strandspelen, wielrenners en weetikveel allerlei akties voert om mij te zeggen dat hij ,,de goeie krant van 't leven '' uitgeeft, moet ik dat dan ook een dure grap vinden?

Het antwoord is eenvoudig. (SVB) heeft moeite met het feit dat de Vlaamse openbare omroep zich op dezelfde golflengte zet met de rest van Vlaanderen. Met een zelfbewuste regio die niet langer meer de naam hoeft te dragen van een land dat hij ontgroeit is. En dat ontgroeien kost geld, is een tijdelijk leed dat graag geleden wordt omdat het ons, Vlamingen, een eigen naam geeft.

Vroeger vond België alle smoezen uit om de begrippen Vlaanderen en Wallonië te weren. Nu beide landsdelen op eigen vleugels vliegen, vinden sommige Vlamingen nieuwe smoezen uit om de eigen naam ,,een dure grap'' te vinden. Dat een belgicist zo'n kronkel bedenkt is hem vergeven, dat een joernalist van Het Nieuwsblad die maakt is niet te geloven. Of wil hij de V van Vlaamse Uitgeversmaatschappij ook nog in een B veranderd zien?

R.Asmus

DCW

Er moest jarenlang gepalaverd worden tussen Milieu, Landbouw en Volksgezondheid eer een min of meer zinnige reglementering inzake hormonen haar beslag kreeg. Bij kontrole wordt echter vastgesteld dat nog de helft van de vetmesters onverdroten blijft spuiten. Regelgeving is één, de toepassing ervan is weer iets anders.

Totaalverbod op giftige pesticiden

In België worden per hektare acht keer meer pesticiden gebruikt dan in de VS en vijftienmaal meer dan in Zweden.

Eminente wetenschappers hebben vastgesteld dat het praktisch onmogelijk is wegwijs te worden in de wirwar van de honderden pesticiden én hun metabolieten die in deze verlichte tijden noodzakelijk schijnen om land- en tuinbouw te kunnen bedrijven.

DE GEVAREN

Deze wetenschappers zijn het intussen allang eens over het volgende:

- de doorspoeling van pesticiden naar grond- en drinkwater is een onmiddellijk gevaar voor de volksgezondheid;
- de residuën in het voedsel houden een potentieel gevaar in voor de verbruiker;
- niet alleen worden de beoogde organismen gedood, maar ook hun natuurlijke vijanden, waardoor de plaag in nog ergere mate terugkomt;
- door het ontwikkelen van resistentie bij plaag-organismen moeten steeds nieuwe en krachtiger pesticiden worden ontwikkeld;
- de natuurlijke ekosystemen kunnen getroffen worden, waardoor evenwichten verstoord geraken en verarming van fauna en flora kan optreden (1);
- pesticiden zijn giftig want het zijn chemische verbindingen die levende organismen zoals insekten, schimmels en (on)kruiden doden. De acute giftigheid voor de mens is echter zeer divers door de verschillende werkwijzen. Zo zijn insekticiden die inwerken op het zenuwstelsel giftiger voor de mens dan herbiciden die inwerken op de fotosynthese;
- de kronische giftigheid (zoals carcinogene en mutagene effekten) kan alleen via langdurige processen worden aangetoond (2);
- pesticiden hebben een zodanige invloed dat ze het evenwicht tussen o.a. de landbouw en het milieu dreigen te verstoren. Dit uit zich in diverse aspekten zoals:

– de aanwezigheid van residu's in diverse milieukompartimenten als bodem, water en lucht en op verschillende niveau's; zowel lokaal met vrij acute effekten als mondiaal met nog vrij onbekende invloeden;

– mogelijke nefaste invloeden op belangrijke organismen in diverse ekosystemen, als bijen en bestuiving, regenwormen en bodemstruktuur, verstoring van roofdier-prooibalans, verstoring van de voedselketens...

– potentiële beïnvloeding van de menselijke gezondheid; risiko's van acute en kronische vergiftiging, kankerrisiko's, pseudo-oestrogene werking;

– optreden van residentie bij ziekten, plagen, parasieten (3).

ONDERZOEK

Voor pesticiden zijn er sterke aanwijzingen dat ze lymfe- en bloedkanker (leukemie) kunnen veroorzaken. Dit blijkt bv. uit de toegenomen verhoging ervan in fruitstreken, zowel bij ons als in Nederland. In Italië heeft men jarenlang een groep fruit- en groentekwekers gevolgd die vaak pesticiden gebruiken; deze mensen ontwikkelden beduidend meer leukemie, klier- en huidkanker dan de rest van de bevolking.

In de Verenigde Staten bleek uit een onderzoek dat kinderen van ouders die geregeld pesticiden gebruikten een hoger risiko op deze kankers lopen.

Uit eigen onderzoek blijkt dat het vetweefsel van mensen met bloedkankers een beduidend hogere koncentratie aan pesticiden bevat dan de rest van de bevolking.

Het is dan ook noodzakelijk dat men zich ernstig bezint over de manier waarop men met allerhande chemische stoffen omspringt; met pesticiden, insecticiden en herbiciden in de eerste plaats (4).

De veel besproken *geïntegreerde bestrijding* is een term die te pas en te onpas wordt gebruikt als dé oplossing voor de toekomst. Alhoewel het principe veelbelovend is, blijkt de praktische uitvoering ervan zeer moeilijk. Men is nog altijd genoodzaakt zijn toevlucht te nemen tot het gebruik van soms zwaar giftige pesticiden, die niet altijd uitblinken door hun selektiviteit. Zo kunnen sommige van deze huidige middelen, zoals amitraz, propoxur, bromofos en endosulfan, moeilijk als voorbeelden van selektiviteit beschouwd worden. Ook het hanteren van de zgn. *schadedrempels* is dikwijls betwistbaar omdat een teler steeds geneigd is naar een maximale opbrengst, ongeacht de kosten, te streven (5).

WAAR NAARTOE?

In België worden per hektare acht keer meer pesticiden verspoten of uitgestrooid dan in de VS en vijftienmaal meer dan in Zweden.

De helft daarvan zijn ‚herbiciden', waartoe de meest giftige pesticiden behoren. Tot op heden vertikt men het in dit land om zelfs de zwaarst giftige pesticiden te vervangen. Pesticiden die oorzaak kunnen zijn van een lager geboortegewicht mét verder schadelijke invloeden op cognitieve funkties (gedrag), op het zenuwstelsel via thyroide hormonen, op het spier- en beenderstelsel, op het voortplantingsstelsel en op het immuunstelsel. Het is gewoonweg een schande dat in België zelfs het uitzonderlijk giftige Atrazine, Dichloorvos, DNOC, Lindaan, Methylbromide, Simazine en 2,4 D nog mogen gebruikt worden; de honderden andere giftige tot zeer schadelijke pesticiden niet te na gesproken.

In de uitgaven van ons eigen ministerie van Landbouw kan men de lijsten vinden van de tientallen giftige produkten, die thans nodig blijken te zijn om een doodgewone krop sla te telen. Voor aardbeien, die eveneens meestal rauw worden verbruikt, worden niet minder dan 92 pesticiden aangeboden, hoewel die uiteraard niet allemaal samen worden ingezet.

Indien het beleid echt bekommerd zou zijn om de gezondheid en het welbehagen van onze gemeenschap, zou binnen afzienbare tijd moeten gestreefd worden naar een *totaal verbod* van àlle giftige tot schadelijke pesticiden.

HET KAN ANDERS!

Duizenden bio-telers in alle kontinenten bewijzen dat produkten met een hoge innerlijke én uiterlijke kwaliteit vlot kunnen geteeld worden zonder inzet van al dat misselijk zwaar giftig spul.

Thans zijn er genoeg alternatieve gewasbeschermingstechnieken en dito middelen om land- en tuinbouwprodukten én veevoeder zuiver en gezond te telen. Waarop wacht men dan nog?

Er is tenslotte het door ons destijds op punt gesteld tuingaas, om gewassen te beschermen tegen insekten. Tegen praktisch alle ziekten zijn er nu reeds voldoende en doelmatige alternatieven.

Er bestaat vandaag een volledig gamma hulpmiddelen tegen ziekten en plagen, maar de overheid schijnt dit niet te willen weten.

Men kan bv. de bodem *stomen* in plaats van het zwaar giftige methylbromide te gebruiken; er is het produkt Azadirachtin i.p.v. het DNOC en ga zo maar door.

Nog even dit. Te Gembloers worden reeds enkele jaren bio-teelttechnieken onderwezen. In Vlaanderen volgt dit jaar de Hogere Land- en Tuinbouwschool te Mechelen met een gelijkaardige leergang.

Wij zijn daar echt gelukkig mee.

Rik Dedapper

Verwijzingen

(1) Dr. ir. Leo Dooms, voorzitter redaktiekomitee Stichting Leefmilieu.
(2) Prof. dr. ir. Willy Dejonckheere.
(3) Prof. dr. ir. Walter Steurbaut.
(4) Prof. dr. Marc Boogaerts, UZ-Gasthuisberg.
(5) Prof. W. Dejonckheere en Walter Steurbaut in "Pesticiden en Milieu".

Clouseau en Verminnen blijven liedjes verzinnen...

◆ MUZIEK ◆

F. De Maitre

Koen & Kris Wouters laten de 'Adrenaline' stromen.

Bij BMG-Ariola verscheen van Johan Verminnen een nieuwe straalplaat. Zijn vorige werkstukken „Volle maan" en „Zeven levens" mochten er zeker zijn, maar dit nieuwe plaatje heeft ons hart bekoord.

SUIKER EN ZOUT

Met Bert Candries, als co-auteur voor de muziek van een aantal liedjes en tevens arrangeur van de omlijsting, heeft Johan een nieuwe élan gevonden. Hij klinkt weer lentefris, zoals in „Rosie" dat de plaat inzet. Het inmiddels overbekende singelnummer „On a déjà donné" spreekt voor zichzelf, net als het pittige „Cafe der blije herten". Volgt Johan in bluesstemming, met „Cafard", zoals men in Brussel zegt als je wat teneergeslagen bent. Mijmeren over vroeger, toen op het ritme van Django en tijdgenoten van Brassens, de „vrienden van mijn vader" de plak zwaaiden. En nauw aansluitend zichzelf weer even ziet als het kind van toen dat „tranen van suiker en zout" plengde. Een smaak die je nooit vergeet. Nummers zeven en acht zijn met titels als „Zelfportret" en „Alles aan papier" een tweeluik waarin de zanger zijn ziel als een credo blootlegt. En doen de lichtvoetige muziekjes wat denken aan Dylans „Blood on the tracks", dit zijn weer meesterwerkjes op elk vlak. De musettemuziekvan-vader omlijst dan weer de ontmoeting met een andere oude dame, voor een keer geen Marolienne, maar wel even boeiend.

Ooit won Johan het franstalige festival van Spa als „Flamand Rose", en op tekst van Jacques Mercier zal „Quelqu'un..." wellicht een nieuwe poging worden om onze zuiderburen van zijn talent te overtuigen. Manager Leon Lamal zal hierbij wel zijn beste beentje voorzetten. Johan nodigde ook Machitun, een Chileense groep muzikanten uit om hem te begeleiden, en „Plaza des Armas" ligt dan ook helemaal in die sfeer. Gevolgd door een sfeervolle mondharmonica. die een mooi lied over de eenzaamheid in de straat beklemtoont. Zijn „Dorp in de Cevennen" geeft een antwoord op de vraag waarom zoveel Vlamingen naar Zuid-Frankrijk trekken. „Oude huizen" sluit hier mooi bij aan.

ADRENALINE

Clouseau zal de analen ingaan als dé suksesformule van de jaren negentig, als de Vlaamse Beatles, die van „Oker", het vorige plaatje, niet minder dan 430.000 exemplaren verkocht.

Maar zovéél gillende meisjes, dé favoriete Vlaamse groep worden, meedoen aan het Eurosongfestival, in de Duitse top-20 staan met het Engelstalige „Close Encounters", en dan weer in het Nederlands uitpakken én een voltreffer scoren in Nederland. De recente live-optredens waren beter dan ooit, en als duo zijn de broers Koen en Kris Wauters perfekt op elkaar ingespeeld. Met deze „Adrenaline" blijven ze het tienerpubliek aanspreken, hoewel ze in sommige nummers duidelijk op zoek bljven naar de ultieme popsong in het Nederlands. Met „Nobelprijs" zijn ze aan hun 31ste singeltje toe, en volgend jaar bestaan ze tien jaar.

F. De Maitre

Johan Verminnen klinkt weer als vanouds.

Om dan uitgerekend hun tiende ceedee uit te brengen? Inmiddels kan u volop genieten van „Adrenaline", geproduceerd door Kris en de onvolprezen Jean Blaute voor EMI. De folky thinwhisle van Kadril Hans Quaghebeur geeft aan het inleidende „Alleen" een gevoelig tintje, en Soulsister Jan Leyers schreef voor hen „Dat ze de mooiste is", voor ons ook het mooiste lied van de plaat, met Koen op zijn best. Singel „Nobelprijs" hoeft geen betoog, al hadden we hier liever een andere titel aan gegeven.

De titelsong „Adrenaline" is niet meteen het sterkste nummer en net als „Kom naar jou" nogal alledaags kwa tekst. „Samen" is dan weer het gevoelvolle liedje dat hun eerste singel in Nederland was en een geslaagd visitekaartje bleek te zijn. Met afwisselend zoete balladen, „Handenklap", de steelgitaar van Kevin Mulligan op een muziekje van Jean Blaute en het opgewekte „Dat ik verliefd ben" proberen de broers het brede palet aan ritmes uit . Koen is ook een avondje Bob...: een schitterend omlijst maar tekstueel zwak à-capellanummer. Voor je 't weet staat Eric Melaerts er weer aan zijn elektrische gitaar te plukken, wat op deze plaat echter te weinig aan bod is gekomen, en sterk aan de Clouseau-mania-dagen herinnert. Net als Verminnen eindigt Clouseau ingetogen, de afsluiter „De nacht duurt nog lang" mag Hans van Kadril sfeervol afronden. Deze meezinger wordt wellicht Clouseau's singeltje in februari, als karnaval hoogtij viert...

Sergius

Het lied van Orpheus

Ook voor operaliefhebbers is C.W. von Gluck de man van één opera, met name „Orfeo ed Euridice". Dit komt omdat hij de hele geschiedenis door in de schaduw van zijn jongere tijdgenoten Haydn en Mozart heeft geleefd. Toch is hij een scharnierfiguur. De barokmensen voor hem dachten slechts aan fioriuur, versiering en schittering van stemmen. Castraat en prima donna bezetten er de scène en de personages leken meer op marionetten dan op mensen. Gluck echter wou terug naar een opera waar het dramatische en het natuurlijke primeerden.

Zo zijn „Orfeo ed Euridice". Van bij het begin van het muziekteater was de tragische myte van Orpheus een geliefkoosd tema. De myte van een held die door de magie van zijn lier en zijn lied de bomen ontroert, de dieren temt en de onderwereld betovert, die zijn Euridice terugkrijgt, maar voor het betreden van de aarde in een vlaag van waanzin omkijkt en zijn geliefde opnieuw verliest. Monteverdi's „Orfeo" was een geniale aanzet, die van Gluck een stap verder op weg naar een soort totaalkunst, de grote droom van Wagner. Maar Gluck is vooral melodie en voor de toehoorder puur genieten.

Er zijn slechts drie personages: Amor, de god van de liefde, hier vertolkt door de toonvaste engelenstem van een jongen uit het Tölzer Knabenchor; Euridice gezongen door de sopraan Nancy Argena; en Orpheus zelf, rol geschreven voor een castraat, maar hier vertolkt door de contra-tenor James Bowman, de beroemdste onder zijn kompanen maar een nederige dienaar van de muziek van Gluck. Ik weet niet wat ons nog allemaal uit de gewezen Oostbloklanden kan te beurt vallen. Wel weet ik dat het orkest uit Boedapest, het Sacrumkoor uit Letland, en dirigent Ivan Fischer – die nota bene op Radio 3 zijn verhaal in het Nederlands uit de doeken deed – ons een onvergetelijk moment hebben bezorgd. Het geheim? Geestdrift, vermoed ik, en een vonk die overslaat.

DE MIDDELEEUWSE MYSTICA

In een wereld van lawaai en agressie gaan mensen op zoek naar stilte en evenwicht. Die vinden ze in de rust van een romaanse kloostertuin, in het gregoriaans of in de muziek van de middeleeuwen.

Marcel Pérès en zijn ensemble zijn in die schatkamer van de middeleeuwen al jaren aan het speuren naar nieuw en origineel werk. Op hun weg ontmoetten ze Hildegard von Bingen (1098-1179), abdis van het benediktinessenklooster te Rupertsberg bij Bingen, auteur van mystieke geschriften en geestelijkee liederen, waarvan een codex wordt bewaard in de abdij van Dendermonde, opgetekend in een prachtig gotisch handschrift.

Van haar zingt het ensemble Organum de lauden van de heilige Ursula in de kerk van O.L.V.-ter Kameren. Onthoud die naam en trek er een zondag voor uit. Verwondering om zoveel schoonheid en vreedzaamheid is verzekerd. De abdijkerk, de mystiek van Hildegard von Bingen en de zang van Organum vormen één geheel dat sober is, sacraal en onaards. De zeven meisjes en hun artistieke leider zingen deze vreemde, zacht golvende klanken met hun oosters aandoende versieringen op een ongeschaafde, bijna primitieve maar ontroerende wijze. Dit is geen koncert in de traditionele zin, maar een ritueel, een gebed of een meditatie, ver weg van de geluiden en de drukte van de stad. Wie sprak daar ook weer van Chartres, het tympaan van Vézelay, de miniaturen van de gebroeders Van Limburg en de louterende muziek van Hildegard von Bingen?

(wdb)

E. Penastjens

Voor alle zekerheid vertrok Johan Museeuw dan toch maar richting Japan. In de laatste wereldbekerwedstrijd van het seizoen kwam zijn tweede opeenvolgende eindoverwinning evenwel niet meer in het gedrang. De wereldkampioen won dus ook de wereldbeker en daarmee bevestigde hij zijn superioriteit in eendagskoersen.

SPORT

Voor alle zekerheid

Museeuw heeft na Parijs-Roubaix toch een echt orgelpunt kunnen plaatsen.

1996 was voor Museeuw een bewogen jaar. In de Ronde van Vlaanderen werd hij door tegenslag achteruit geslagen. Zeven dagen later won hij Parijs-Roubaix. Hij reed machtig in een machtige ploeg. De GP-Mapeis boden zich met drie aan op de wielerbaan maar vooraf had de grote baas uit Italië beslist dat Museeuw moest winnen. Er kwam dus geen eindspurt. Het orgelpunt ontbrak en links en rechts gaf men uiting aan zijn ontevredenheid. De controvese rond de afloop van de wedstrijd deed evenwel niets af aan de verdiensten van Museeuw.

STRESS

Daarna sprokkelde de Westvlaming punten in de wereldbekerwedstrijden. In de zomer werd het stil rond de man uit Gistel. Hij werd wel kampioen van België maar dat was niet meer dan normaal. In de Tour geraakte hij niet aan een ritoverwinning. Men ging er van uit dat hij in het najaar nog eenmaal zou proberen toe te slaan. De avond van Parijs-Tours verduisterde evenwel de wereld. Johan was diep ontgoocheld over de afloop van de koers en kondigde zijn afscheid aan. Het werd hem allemaal teveel. De stress en de prestatiedruk, het maandenlange rondreizen, de verzadiging. Het was wel geweest. Zeven dagen later werd Johan wereldkampioen. Met overwicht. Vierentwintig uur later kondigde de beste klassieke koereur van zijn generatie aan dat hij er nog twee jaar bovenop zou doen. Hij wil graag rondrijden in de begeerde regenboogtrui.

Zijn programma zal worden aangepast. Meer nog dan vroeger zal hij proberen pieken. Want het werd gemakkelijk vergeten: Johan was één van de weinigen die nog het ganse jaar door „meereed". De voor- en najaarsklassiekers, de Tour, grote en kleine rittenkoersen en ééndagswedstrijden. Negen maanden op twaalf in het getouw. Indurain heeft er nooit aan willen denken. Daar mag wel eens op gewezen worden wanneer achteraf de rekeningen worden gemaakt. Een rekening die leert dat Johan de allereerste is die erin slaagt twee jaar na mekaar de wereldbeker te winnen. We willen graag geloven dat de Italiaanse bazen van de ploeg opgetogen zijn over hun Museeuw.

EPO EN ZO...

Al is het natuurlijk niet al rozengeur en maneschijn in wielerland. Vorige week slaakten drie bobo's van de Franse wielrennerij noodkreten omtrent het gebruik van doping. Hun aktie werd gemakkelijkheidshalve eenzijdig verstaan. Het ging om veel meer dan de wielersport alleen, het ging gewoon over de topsport in het algemeen. Het gebruik van *epo* en groeihormonen zou algemeen verspreid zijn. Al willen belangrijke instanties als het IOC dat niet geweten hebben. We komen daar in een volgende bijdrage zeker op terug.

Gym Pie

De derde en niet de laatste

M. Hermans

Stani Gzil

M. Hermans

Willy Reynders

P. Van Belle

Wilfried Sleurs

Vorige week stuurde Germinal Ekeren trainer *Stani Gzil* door en we waren de laatste om ons daarover te verwonderen. Germinal is geen gewone eerste klasser. De klub drijft al jaren op de toewijding, de bestuurlijke bekwaamheid en de voetbalkennis van weinig beheerders. Jos Verhaegen was het grote boegbeeld.

IN EER HERSTELD

Bij Germinal waren ze slim genoeg om te beseffen dat hun natuurlijk draagvlak veel te klein was (en eigenlijk nog is) om blijven stand te kunnen houden in de eerste klasse. Daarom verbreedden ze hun financiële slagkracht door het inhalen van Jos Van Wellen, die eerder bij Kapellen een succesrijk beleid had gevoerd. Van Wellen bracht zijn trainer Stani Gzil mee en daarom moest Herman Helleputte vorig seizoen bij de eerste en beste gelegenheid opkrassen. Gzil kreeg nu een koekje van eigen deeg gebakken.

We vertellen het verhaal zonder enig leedvermaak. Het is wel illustratief voor de gang van zaken bij vele klubs. We leven nu eenmaal in een tijd waarin snel veel kan veranderen. Van Wellen bewees dat men met het geld de boter koopt maar weinig voorraden zijn onuitputtelijk en dit betreft zowel de voorraden boter als de voorraden geld. Ekeren, dat Europees zwaar op zijn gezicht ging, zal nu met zijn beproefde metoden snelle positieverbetering nastreven. Herman Helleputte, die eerder bewees een goede en eerlijke trainer te zijn, zal daarbij de in eer herstelde gids zijn. Germinal, dat in het verleden zovaak met gunstkoopjes suksessen opstapelde, wil zichzelf trouw blijven. Het is nu eenmaal veroordeeld om met weinig middelen veel te bereiken. Anders kan het niet blijven duren. Zo eenvoudig is dat.

TOT AAN DE LIPPEN

Gzil was wel de derde trainer die dit seizoen in de hoogste klasse werd doorgestuurd. Wilfried Sleurs van St.-Truiden opende de rij en Willy Reynders van KV Mechelen was een goede tweede. Het zal wel niet bij drie blijven. We vrezen dat het water Jan Ceulemans al aan de lippen staat. Zijn Eendracht Aalst blijft sukkelen al weet gans het land dat de ploeg ver beneden haar mogelijkheden gerangschikt staat. Vooral het uitblijven van thuisoverwinningen weegt dodelijk zwaar. Ook met Cercle Brugge gaat het van kwaad naar erger.

Trainer Tipuric en de klubleiding zijn niet te beroerd in 't eigen hart te kijken maar daarmee worden de problemen natuurlijk niet opgelost. Cercle zoekt met gedreven... wanhoop naar versterking maar weinig „bedrijfszekere" buitenlanders voelen ervoor een Belgische staartploeg te komen versterken.

De logica van de redenering kan niet worden genegeerd... We vragen ons af hoe het met Cercle dit seizoen moet aflopen en hoe men opnieuw aansluiting wil krijgen bij het betere verleden. Het is anders wel kenschetsend voor de nivellering (naar beneden toe) in ons voetbalLand dat twee Europees gekwlaificeerden Germinal en Cercle, snel diep in de gevarenzone zakten.

(gp)

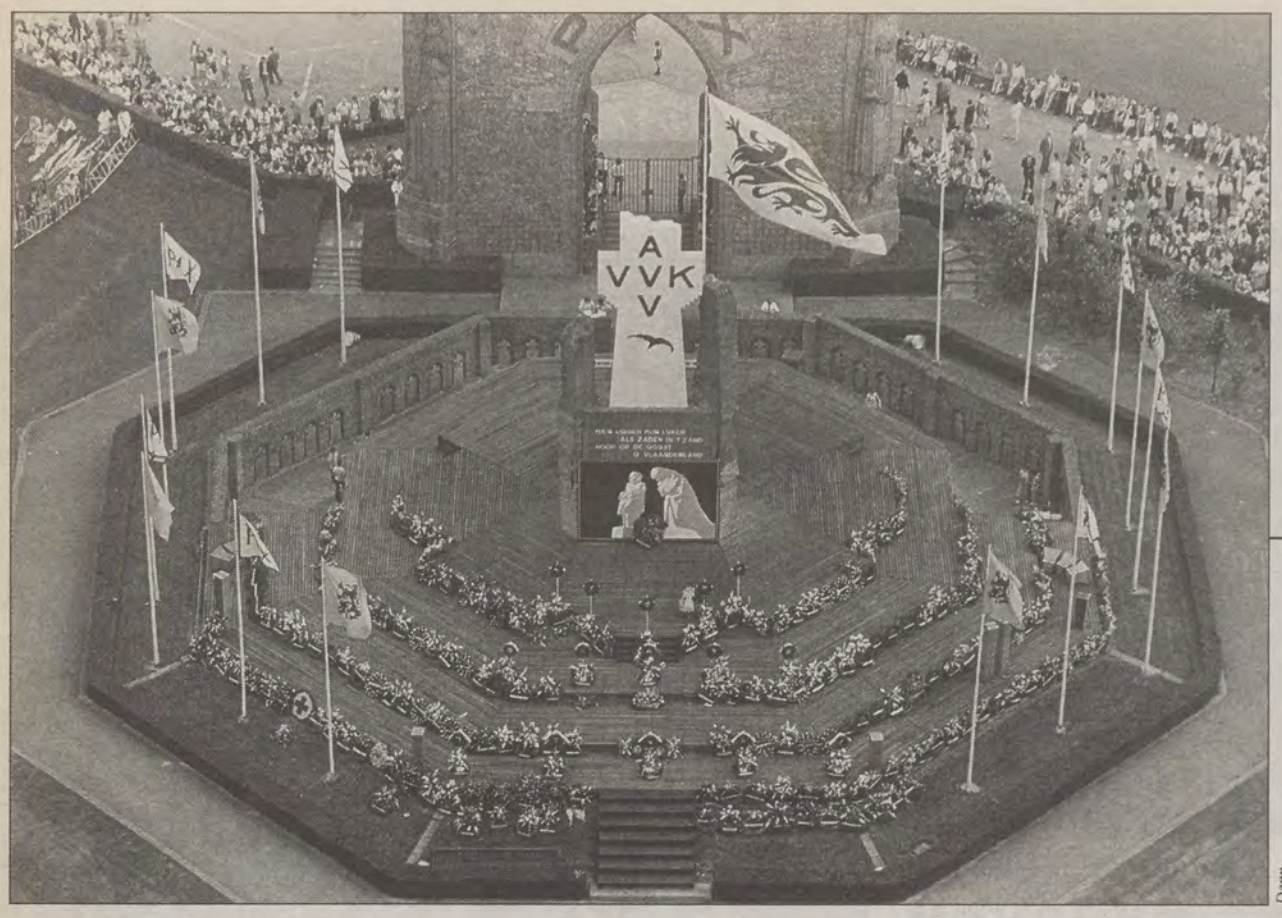

Damm

Vlaamse vredesdag te Diksmuide

Naar jaarlijkse traditie gaat op wapenstilstand-dag, maandag 11 november a.s., te Diksmuide een Vlaamse vredesdag door. Deze heeft dit jaar een wel biezondere betekenis.

Voormiddag

10u.30: Welkomstwoord door Lionel Vandenberghe, en toespraken door gewezen minister van monumentenzorg Johan Sauwens en Luc Martens, minister van Kultuur en Monumentenzorg.

11u.: Officiële start van de werken aan de IJzertoren en de herinrichting van de monumentale trappenhal (482 treden en 24 verdiepingen) door Johan Sauwens. De toenmalige minister voor Monumentenzorg verklaarde in 1992 het IJzermonument tot beschermd monument en de bedevaartweide tot beschermd dorpslandschap. In 1993 werd door de Vlaamse overheid een eerste premie toegekend voor de buitenrestauratie van Toren en Pax-Poort.

De werken die op 11 november worden opgestart omvatten de verdere binnenafwerking van alle verdiepingen van de IJzertoren met het oog op de toegankelijkheid van het publiek. In een volgende fase worden het gelijkvloers en de eerste verdieping grondig verbouwd.

Die dag ook worden de eerste namen (van de „sponsors" van een trede) op de treden tussen 2de en 3de verdieping aangebracht.

De 3de verdieping wordt terzelfdertijd open gesteld als modelverdieping.

Johan Sauwens onthult in de inkom van de Toren een gedenkplaat als dank voor zijn inzet.

Namiddag

De 69ste bedevaart was een heel sterke bedevaart. Door de rellen had de pers echter weinig oog voor de plechtigheid, daarom worden enkele punten hernomen

in een programma waarop iedereen welkom is.

13u.30: Eucharistievering in de kapel van de IJzertoren;

14u.30: Vrede als baken voor de toekomst, met enkele visuele elementen en teksten van F.-J. Verdoodt en Wouter De Bruyne, kransneerlegging door VOS en het Komitee, toespraak door Lionel Vandenberghe;

15u.30: Akademische zitting in stadsschouwburg *'t Kruispunt* met toespraak door Hugo Thibaut, VOS-voorzitter.

- Vanuit Brussel vertrekken die dag om 8u.45 een of meerdere bussen naar Diksmuide. Info: VOS-sekretariaat, 02/201.08.67.

Vredesdag te Leuven

De jaarlijkse Vlaamse Vredesdag te Leuven gaat door op zondag 10 november. Om 11u. eucharistieviering in de Sint-Pieterskerk te Leuven met homilie door e.h. De Kelver.

De vlaggen van de deelnemende verenigingen worden vooraan in de kerk geplaatst. De deelnemers aan deze Vlaamse vredesmis nemen plaats op de eerste rijen in de middenbeuk. Om 12u. receptie aangeboden door VOS-IJzerstichting in de bovenzaal van het spijshuis Lyrique, Grote Markt 12 te Leuven. Om 13u. gaan we aan tafel.

Deelname in de kosten 500 fr., over te schrijven op rek. 428-6119841-47 van VOS-Leuven, met vermelding „Maaltijd 10 november".

Spreker is dhr. Eyckerman, nationaal sekretaris van IJzerstichting, die ons zal onderhouden over de toekomst van de IJzerbedevaarten.

Wie mee wil naar de Vredesdag te Diksmuide op 11 november. Vertrek te Leuven om 12u.30 met eigen wagen.

Info: Clijsters (016/22.34.84), Fannes (016/48.08.64) of Degreef (016/65.61.71).

VU-Tielt op bezoek bij bejaarden

Een entoesiaste groep VU-leden kreeg op vrijdag 11 oktober jl. een hoogst intressante rondleiding in het nieuwe OCMW-rusthuis. Onder de deskundige leiding van de OCMW-sekretaris werd een bezoek gebracht aan alle geledingen van het ruime en funktionele gebouw. Na de rondleiding op de afdeling voor demente bejaarden en de uitleg over de problematiek eigen aan deze groep van onze bevolking, werden de VU'ers ingewijd in de geheimen van de moderne kommunikatie tussen de diverse diensten van de instelling. Daarnaast heeft de indeling van de 180 kamers en de erachter liggende bedoelingen geen geheimen meer.

Ook het meer technische gedeelte werd niet uit de weg gegaan. Na een bezoekje aan de verwarmingsketels, buizen en andere loodgieterij werd de groep de immense keuken binnengeloodst waar alle elementen van de voedingsketen in een rustoord uit de doeken werden gedaan. Tussen de kookpotten en de gigantische afwasmachine door werd uiteindelijk de schitterende polyvalente zaal bereikt.

Onder het nuttige van een welgekomen drankje bedankte afdelingsvoorzitter Engels iedereen voor zijn aanwezigheid en beloofde reeds voor de nabije toekomst een herhaling van dergelijk initiatief. De talrijke aanwezigheid van de VU-leden heeft immers aangetoond dat zij geëngageerde mensen zijn die graag op de hoogte zijn van het reilen en zeilen van de Tieltse instellingen.

(pe)

Wij

De regionale VU-krant

Politieke benoemingen

Toen ik medio 1982 mijn voorstel indiende om radikaal komaf te maken met de Belgische ziekte van de politieke benoemingen, kon ik niet bevroeden dat deze zogezegde naïeve en onrealistische aanpak vijftien jaar later wel een kans zou maken. Deze plotse ommekeer van vastgeroeste partijgewoonten werd mogelijk gemaakt door de witte betoging van 20 oktober, waarin wij onopvallend maar met overtuiging mee opstapten. Met de hete adem in de nek van een kwart miljoen stille maar vastberaden wandelaars, blijken nu plots de meeste partijen bereid om iets te doen aan de depolitisering van het gerecht en eist ieder voor zich het eerste geboorterecht op.

Tijdens het VU-partijkongres van 1988 „Voor een nieuwe politieke kultuur" hebben wij onze argumenten voor het depolitiseren van benoemingen en bevorderingen, niet alleen in de magistratuur maar in gans het openbaar leven, nogmaals mooi op een rijtje gezet. Wanneer politieke voorspraak de plaats ruimt voor vergelijkende examens voor een onpartijdige jury en daardoor de meest geschikte kandidaten gerekruteerd worden, is een evenwichtige spreiding op het ideologisch vlak daar het logisch gevolg van.

Door de gruwelijke kindermoorden en -mishandelingen van de jongste maanden is via een stroomversnelling het ogenblik gunstig om een eindpunt te zetten achter de karikatuur van de politieke benoemingen en bevorderingen.

Zo kan een eind komen aan een misdadige periode van vriendjespolitiek en kliëntelisme dat ons landje op een niveau gebracht heeft van een bananenmonarchie waarin bijna dagelijks nieuwe schandalen aan de oppervlakte komen.

Wanneer wij zondagmorgen de klok een uur achterwaarts draaiden, herinnerden wij ons het pleidooi dat Luk Van Horenbeek en ikzelf in de Kamer hebben gehouden om nu eens eindelijk te stoppen met dat gemanipuleer van de natuur. De eventuele voordelen die het zomeruur na de oliekrisis van 1973 kon bieden, zijn al lang omgeslagen in heuse nadelen. Het wordt dus hoogtijd dat onze tijdsrekening op Europees niveau gerestaureerd wordt met eerbied voor vader Zon en moeder Aarde.

Misschien komt ooit het ogenlik dat wij ook hier, weliswaar met de klassieke Belgische vertraging, toch nog gelijk krijgen.

Jan Caudron

M. Cels

Bier proeven

Op **vrijdagavond 15 november 1996 om 20u.** organiseert VUJO-Hasselt in samenwerking met de Limburgse Biervrienden een bierproefavond. De aanwezigen zullen nader kunnen kennismaken met een 6-tal verschillende biersoorten. Onder het proeven zullen enkele Limburgse Biervrienden deskundige uitleg verschaffen bij het brouwsel. De volgende materies kennen voor u na het verlaten van **Zaal De Hazelaar** geen geheimen meer:

- Wat is bier en hoe is het ontstaan?
- Hoe wordt bier gebrouwen?
- Hoe spreek ik in geleerde woorden over bier?
- Welke bieren worden in België gebrouwen?
- Hoe proef ik bier?

Tussen de verschillende smaakjes wordt er, zoals het echte proevers betaamt, een hapje brood weggekauwd.

Wie dit gebeuren ziet als een 'edukatief verantwoorde manier om zat te worden', komt bedrogen uit. Zes biertjes van 15 cl. zijn weliswaar teveel van het goede voor nonkel rijkswacht en tante politie, maar voor echte drinkebroers vormen die hoeveelheden slechts 'een begin van een begin'. Al zullen echte drinkebroers aan het eind van de avond wel door de mand vallen. Dan immers vindt er een bierproefwedstrijd plaats tussen enkele Hasseltse VUJO'ers en enkele Limburgse mandatarissen. Het spreekt voor zich dat op zo'n kruciale momenten alleen de echte kenners overeind zullen blijven.

Omdat VUJO-Hasselt beseft dat niet iedereen graag bier drinkt en dat er ook mensen met voldoende verantwoordelijkheidszin zijn om nuchter achter het stuur te kruipen mogen de **geheelonthouders** dit samenzijn **gratis** meebeleven. De **bierproevers** betalen bij het binnenkomen **300 fr.**

Het spreekt voor zich dat iedereen van harte welkom is.

Denderbelle neemt afscheid van juffrouw Anna

Stilletjes is Anna heengegaan. Stilletjes heeft zij alles voorbereid om in een gerust gemoed afscheid te nemen van familie, neefjes en nichtjes en van de vele vrienden. Stilletjes heeft zij genoteerd hoe alles moet verlopen; de leeuwevlag op de kist, een latijnse uitvaartliturgie, met het Gebed voor het Vaderland en de Vlaamse Leeuw, nadien de krematie,... Naast haar sterfbed O.L.Vrouw en boven haar bed Dom Helder Camara.

Ook de missionarissen die haar lief waren is zij niet vergeten. Zuster Maria Uyttersprot in Zaïre en priester Raymond De Caluwé in Haiti.

Zo was en leefde Anna; Juffrouw Anna. Want zo kent gans Denderbelle haar. Zij was kleuterleidster waar generaties lang hun eerste schoolervaring opdeden; jong gebleven, letterlijk en figuurlijk, niet om tijd te maken voor zichzelf maar voor de anderen. Die anderen waren haar familie maar ook de vele vrienden en organisaties waarin zij aktief was. De Toneelvereniging ,,Rederijkerskamer de Iverlingen'', de vrouwengilde, het Davidsfonds, de catechisten, en de VU.

Lief, verstandig, behulpzaam en genegen zo hebben wij haar altijd gekend. Sociaal bewogen, voor iedereen paraat. Vanaf haar pensioenleeftijd namen de aktiviteiten nog meer toe en had zij nog minder tijd voor zichzelf.

Gesproten uit een Daensistische familie zetten zij deze traditie en het gedachtengoed van de Fronters en de IJzerbedevaarten verder. Hoffelijk maar kordaat verdedigde zij haar standpunt; voor vriend en tegenstander. Zij werd door iedereen gewaardeerd en gerespekteerd. Aktief en steeds aanwezig op Zangfeest, IJzerbedevaart, op manifestaties en betogingen voor de goede zaak. VU-bestuurslid met een daadwerkelijke aanpak. Pannenkoekenbakker, afwasser op het jaarlijks mosselfestijn, kaartenverkoper voor het VU-bal, en steeds klaar voor de vele grote en kleine opdrachten. Zij was VU-bestuurslid van het eerste uur, een vaste waarde op de VU-lijst, maar weigerde steevast een mandaat dat zij liever aan anderen gunde.

Anna werd geveld door een slepende ziekte die haar zes maand teisterde, om ons definitief te verlaten op 67-jarige leeftijd.

Het is een gemeenplaats te zeggen dat heer familie en vrienden haar hard zullen missen; maar toch is het zo.

Dag Anna.

Karel Uyttersprot

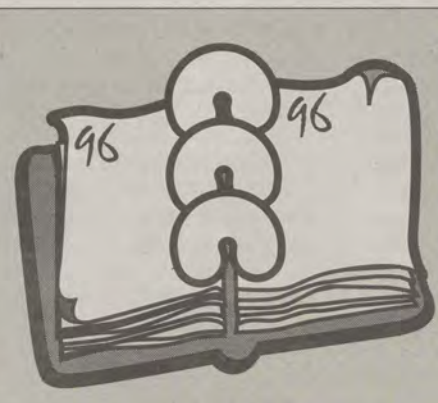

VU op TV

Naar aanleiding van de zestigste editie van de Boekenbeurs voor Vlaanderen besteedt de Vlaams-Nationale Omroepstichting (VNOS) aandacht aan twee recent verschenen boeken. Een gesprek met Jaak Vandemeulebroucke en Bart Staes brengt toelichting bij *Het vlees is zwak*, het nieuwe 'hormonen'-boek van het VU-duo. U krijgt ook een interview met prof. Eric Defoort, auteur van *Het klauwen van de historicus*. Defoort biedt een polemisch antwoord op het *Het klauwen van de leeuw*, het vorig jaar verschenen en fel omstreden boek van Knack-redacteur Marc Reynebeau. Als afsluiter volgt een sfeerbeeld van de suksesrijke VU-Ketjesdag van 12 oktober j.l.

*** Afspraak op dinsdag 5 november, BRTN - TV1 om 23u15. Een programma van de Vlaams-Nationale Omroepstichting (VNOS).**

OOST-VLAANDEREN

Za. 9 nov. WIEZE: St.-Maartensfuif in zaal Gildenhuis, Aalstersestraat te Wieze (Lebbeke). Inkom 100 fr., met VUJO-lidkaart 60 fr. Slaapgelegenheid (luchtmatras meebrengen!) is voorzien. Afhaling aan station Dendermonde: tel. naar Carla Peelman (052/47.32.20, na 16u.30). Org.: VUJO-Waas & Dender.

Ma. 11 nov. DENDERMONDE: Met de bus naar IJzermonument, om gebedswake bij te wonen van de viering van de wapenstilstand 14/18. Info: Jo Willems, Hopveld 11, 9255 Buggenhove (33.54.86). Org.: VU-arr. Dendermonde.

Vr. 15 nov. SINT-AMANDSBERG: Anekdoten uit de Senaat door ere-senator Oswald Van Ooteghem. Om 20u. in kultuurcentrum De Vlier, Groot Begijnhof, Sint-Amandsberg. Toegang gratis. Org.: Dr. Goossenaertskring St.Amandsberg i.s.m. FVK-Rodenbachfonds. Info: Jan Ritzen (09/228.45.12)

Za. 16 nov. GENTBRUGGE: Uitreiking Torenwachtersprijs '96 aan prof. Eric Defoort. Om 15u.30 in Dienstencentrum Gentbrugge, Braemkasteelstraat 39. Laudatio door dr. F.J. Verdoodt. Org.: Dr. Goossenaertskring Gentbrugge-Ledeberg. Info: 09/231.19.41.

Di. 19 nov. NINOVE: Deskundige uiteenzetting over ,,Erfrecht'', door mevr. Danny Simons (Centraal Sekr. Antwerpen). Dit tussen de koffie en de koeken door. Aanvang om 14u.30 in het buurthuis De Pallieter, Smid Lambrechtstraat te Outer. Org.: VVVG-Ninove.

Wo. 20 nov. GENT: Eric Defoort over 'Het klauwen van de historicus'. Om 14u.30 in zaal 6.25 van RUG (6de verdieping), Blandijnberg 2. Toegang 100 fr. Leden FVK, Rodenbachffonds, VVVG en Sneysens: 50 fr. Org.: Seniorenakademie Gent. Info: 09/230.72.87.

Wo. 20 nov. SINT-AMANDSBERG: Gespreksavond over AIDS. Om 20u. in zaal Sint-Elooi, Antwerpsesteenweg te Sint-Amandsberg. Sprekers: Vic Anciaux en 2 deskundigen. Vrije toegang. Org.: VU-Sint-Amandsberg.

Za. 23 nov. SINT-NIKLAAS: Kaas- en Wijnavond met gastspreker Geert Bourgeois. Om 19u. in zaal ,,Nectar'', Driekoningenstraat 48. Inschrijving: 550 fr. Org.: A. Verbruggenkring, J.P. Maes, Dr. Verdurmenstraat 10 (03/776.51.30).

Za. 23 nov. LEBBEKE: Nacht van 't Wielebelleke. Bal vanaf 21u. in zaal Wiezehof te Wieze. Danny Davis & The Boys spelen ten dans. Kaarten bij Willy Bosman (052/35.48.62). Org.: VU-Groot-Lebbeke.

Di. 26 nov. DRONGEN: Video-voordracht met Nora Tommelein over de Vrouwenkonferentie in Peking, gevolgd door gespreksrond over vrouwenrechten met Luce Billion (Amnesty International). In Bezinningscentrum De Oude Abdij, Studio C, Oude Abdijstraat te Drongen om 20u. Info: 09/223.38.83.

Za. 30 nov. SINT-GILLIS-WAAS: Volksunie-Bal in aanwezigheid van Kris Van Dijck. In zaal 't Palet, Kerkstraat 58 te Sint-Gillis. Deuren: 21u. Toegang 100 fr. Org.: VU-Groot-Sint-Gillis.

Vr. 13 dec. SINT-AMANDSBERG: Spreekbeurt door historikus Walter Luyten en parlementslid Geert Bourgeois over de Vlaams-Baskische relaties. In zaal St.-Elooi, Antwerpsesteenweg. Info: Ruebens (09/228.81.16) of Walter Luyten (03/482.11.93).

WEST-VLAANDEREN

Za. 2 nov. IEPER: Feest van Sint-Maarten. VVI gaat op bezoek bij kinderen en kleinkinderen van haar leden. Van tot 17u. Ook op zondag 3 nov. van 14 tot 17u. Wie een bezoekje wenst dient in te schrijven vóór 28/10 (057/20.24.68).

Do. 7 nov. GISTEL: Volksvertegenwoordiger Geert Bourgeois spreekt over de huidige malaise bij het gerecht en de werking van de Kamerkommissie Justitie. Om 20u. in zaal Uylenspiegel, Stationsstraat 85. Org.: VU-Gistel i.s.m. VCLD.

Do. 7 nov. BRUGGE: Elsie De Raedt ,,In de naam van de roos. Om 15 u. in De Gulden Spoort, 't Zand 22 te Brugge. Org.: Informativa.

Za. 9 nov. BRUGGE: Onthulling herinneringssteen v.d. 4 Brugse slachtoffers van 20 mei 1940 in Abbeville. Samenkomst aan de toegang tot het bourgoensche Cruyce, Wollestraat 35 om 15u. Onthullingstoespraak door de laatste getuige, Gaby Lijnkamp-Warris.

Zo. 10 nov. KORTRIJK: Jaarlijkse kransneerlegging. Om 19u. stille optocht naar het monument van de gesneuvelden oop de Grote Markt. Vertrek anaf St.-Michielsplein. Om 19u.30: gezellig samenzijn in het ,,Centrum'', Graanmarkt. Org.: VOS-Kortrijk.

Di. 12 nov. BRUGGE: Diavoorstelling door Guido Burggraeve over ,,Prachtige en unieke opnamen van fauna en flora van de Pyreneeën''. Vanaf 14u. in de Magdalenazaal, Violierstraat 7. Org.: VVVG-Brugge.

Wo. 13 nov. TIELT: Zin en onzin van onwikkelingssamenwerking, met dr. Mich Van Opstal (AZG). Om 20u. in kelderteater Malpertuus, Sint-Michielstraat 7. Toegang 80 fr. Abo's gratis. Org.: Vander Plaetsekring Tielt. Info: Hilde Houwen (051/40.42.94).

Do. 14 nov. TIELT: Derwish Fero en Ilse Vanwambeke over de Koerdische kwestie. Om 20u. in CC Gildhof. Inkom gratis. Org.: VU-Tielt.

■ **Di. 19 nov. BRUGGE:** Namiddaguitstap met eigen wagens naar Blankenberge, bezoek ,,Sea-Life Centrum''. Om 14u.15 veramelen Parking Centrum. Org.: VVVG-Brugge.

■ **Vr. 22 nov. MEULEBEKE:** Jaak Vandemeulebroucke over ,,Het vlees is zwak''. Om 20u. in zaal De Beer, Markt te Meulebeke. Org.: Vlaamse Vriendenkring Meulebeke. Info: Hilde Houwen: 051/40.42.94.

■ **Wo. 27 nov. BRUGGE:** Antoon Dezutter over ,,Reusverhalen en humor''. Vanaf 14u. in de Magdalenazaal, Violierstraat 7 te Brugge. Org.: VVVG-Brugge.

■ **Vr. 29 nov. GISTEL:** Ledenfeest van VU-Gistel in zaal de Reisduif.

VLAAMS-BRABANT

■ **Za. 2 nov. VILVOORDE:** Haantjeskermis. Van 18 tot 22u. in het OLV-kollege, Heldenplein, Vilvoorde-Centrum. Ook op 3/11 van 12 tot 16u. Org.: VU-Vilvoorde-Peutie.

■ **Vr. 8 nov. AARSCHOT:** Info- en Debatavond over ,,De toekomst van de Vlaamse beweging'' met Lionel Vandenberghe. Om 20u. in het parochiezaaltje van Langdorp-centrum. Org.: Vlaamse jongeren m.m.v. VU-Aarschot en VCLD. Inkom: 49 fr. Info: Mario Bergen, 016/56.40.59.

■ **Ma. 11 nov. DIEST:** VOS- en IJzerbedevaartkomitee-Diest herdenken 11 november. Mis om 11u. in de Sint-Marthakerk. Na de mis: feestmaal in Resto-Diest, Halensebaan 143. Statutaire vergadering omstreeks 15u. Deelname: 500 fr.p.p. Inschrijven vóór 5/11 bij Paul Maes (013/31.24.93), André Peeters (013/31.14.86) of Maurits Sels (013/31.23.66).

■ **Za. 16 nov. BRUSSEL:** 1ste Kaas- en Wijnavond. Vanaf 18u. in de CC Essegem, Leopold I-straat 329 te 1090 Brussel. Org.: VU-Jette en Sven Gatz.

■ **Za. 16 nov. SINT-PIETERS-LEEUW:** Kaas- en Wijnavond. Vanaf 17u. in zaal Moriau, Rink 30. Org.: VU-Sint-Pieters-Leeuw.

■ **Za. 30 nov. HAACHT:** 10-voor-taalkwis. Om 20u. in zaal Breugels Gasthof, deuren vanaf 19u. Ploegen van 4 personen. Info en inschrijving: Marc Vermylen, Merelstraat 40, 3150 Haacht (016/60.51.36). Org.: VU-Haacht.

■ **Za. 7 dec. ASSE:** Rob Lettens spreeks over ,,nationalisme''. Om 20u. in het zaaltje van jeugdcentrum 't Bronneken, Bergestraat 2 (tegenover het station van Asse). Org.: De Wekker i.s.m. VCLD. Info: E. Keymolen (02/452.93.57).

LIMBURG

■ **Do. 7 nov. TESSENDERLO:** Principen van de voedselkombinatie door M.J. De Meyer. Om 20u. in Buurthuis De Kriekel te Schoot. Org. FVV-Tessenderlo.

■ **Vr. 15 nov. HASSELT:** Bierproefavond in zaal De Hazelaar (Banneux-wijk), 20u., inkom 300 fr. voor bierproevers, anderen gratis. Org.: VUJO-Hasselt i.s.m. de Limburgse Biervrienden die deskundige uitleg zullen verschaffen.

■ **Za. 16 nov. HASSELT:** Mosselfeest Vlaamse Kring Hasselt. In Ontmoetingscentrum Catharina te Hasselt. 's Middags en 's avonds. Inschrijving vereist. Info: Frank Ilsbroux (011/27.35.30).

ANTWERPEN

■ **Vr. 1 nov. MERKSEM:** VU-Merksem komt samen om 10u.30 aan de ingang van het oud kerkhof (Van Heybeeckstraat/Rustoordstraat). Herdenking van A. Borms en L. Kalingart.

■ **Za. 2 nov. WOMMELGEM:** Grote hobbytentoonstelling met aktieve beoefenaars van oude ambachten. Zaal Familia, A. Mortelmansstraat 20. Van 14 tot 22u. Ook op 3/11 van 11 tot 19u. Org.: R. Tirol (lid Rodenbachfonds). Inkom gratis. Info: Sonja Herbosch-Maldoy (03/353.68.94).

■ **Ma. 4 nov. MECHELEN:** Debatteren over onderwijs. M.m.v. Mia De Schampelaere (CVP), Marleen Vanderpoorten (VLD), Ludo Sannen (Agalev), René Swinnen (SP) en Kris Van Dijck (VU). Om 20u. in CC A. Spinoy. Org.: vzw Uylenspiegel, VU-Mechelen en VCLD.

■ **Di. 5 nov. SCHOTEN:** Gespreksavond ,,Collaboratie en repressie'' met dr. Bruno De Wever. Om 20u. in taverne ,,Bistrant'',Hortsebaan. Org.: VVB-Schoten i.s.m. Dosfel.

■ **Do. 7 nov. ANTWERPEN:** FVV-prov. Antwerpen bezoekt Vlaams parlement met gid. Samenkomst om 13u.50 ingang parlement, Leuvenseweg 27 te Brussel of op perron van Antwerpen Centraal voor trein van 12u.45, of Berchem-station 13u.20. Info: José Verbruggen 03/666.57.77.

■ **Vr. 8 nov. KAPELLEN:** Fietstocht van FVV-Kapellen. Vertrek om 9u.15 aan station van Kapellen. Info: Christel 664.07.57.

■ **Za. 9 nov. LIER:** 3de Spaghettiavond. Van 18 tot 21u. in zaal VNC, Berlarij 80. Deelname 150 fr. Kaarten bij Els Van Weert (03/488.26.88) of Sandra Van Opstal (03/480.84.85). Org.: VUJO-Neteland.

■ **Di. 12 nov. BERLAAR:** Publieke zitting van de gemeenteraad om 20u. In het Gemeentehuis, Markt, 1ste verdieping. Info bij schepen Walter Luyten (03/482.11.93).

■ **Di. 12 nov. ANTWERPEN:** Gespreksavond met Vlaams volksvertegenwoordiger en UG-prof Chris Vandenbroeke over ,,Wie heeft morgen nog een baan? Een perspektief voor de toekomst''. Om 20u. in lokaal R-231 van de UFSIA, Rodestraat 14. Org.: VUJO-UA i.s.m. VUJO-arr. Antwerpen en VCLD.

■ **Vr. 15 nov. KAPELLEN:** ,,Over god, engelen en heiligen''. door een lid van de Geünieerde Loge van Theosofen. Om 20u. in CC De oude Pastorij, Dorpstraat 45. Inkom leden 50 fr., niet leden 100 fr.

■ **Za. 16 nov. BOECHOUT:** VUJO-fuif Boechout-Vremde. VU-afdelingsvoorzitter Koen T'Sijen geeft een vat. Lokalen SV Bacwalde voetbal, Provinciesteenweg 650, Boechout, vanaf 20u.30.

■ **Za. 16 nov. LIER:** Frank Seberechts over ,,leder zijn zwarte''. Om 20u. in VNC, Berlarij 80 te Lier. Org.: VU-Lier.

■ **Za. 23 nov. KAPELLEN:** Met FVV-Kapellen naar wetenschappelijke tentoonstelling te Leuven: Het ABC van het DNA. Vertrek met trein, station Kapellen, 11u.30. Kosten 250 fr. (inkom + gids) + 226 fr. trein H/T. Info: en inschrijving: Eliane, 664.49.67.

■ **Di. 26 nov. BOECHOUT:** Politiek praatcafé met VU-voorzitter Bert Anciaux. Om 20u. in Gildenhius Boechout, St.-Bavoplein. Toegang vrij. Meer info: Koen T'Sijen, 03/454.48.03 of 02/219.49.30.

■ **Vr. 29 nov. KALMTHOUT:** Met FVV-Kalmthout naar tentoonstelling ,,Van Ensor tot Delvaux''. Vertrek aan Heide Station met trein van 7u.47. (aankomst Antwerpen 8u.12). Om 8u.27 vertrek naar Oostende. Terug rond 21u. Inschrijven noodzakelijk (350 fr. op rek. 001-0055858-62, J. Verbruggen vóór 10/11). Treinreis: ± 300 fr. Meer info: José Van Thillo-Verbruggen (02/666.57.77).

■ **Za. 30 nov. BERCHEM:** Jaarlijks kwis-avond o.l.v. Bob Bolsens. Start om 20u. in CC, Driekoningenstraat 126. Max. 6 pers. per ploeg. Deelname 100 fr; Info: Thea Van Gelder (03/321.19.86). Org.: Vlaamse Kring Berchem.

P. Van Den Abeele

Witte Mars gaat aan Affligems OCMW voorbij

De benoemingspolitiek van de bestuursmeerderheid in het Affligems OCMW is al lang een doorn in het oog van de oppositiepartij *Affligem 94*.
Tijdens de jongste OCMW-raad (24 oktober) ontstond er een rel tussen de meerderheid en de oppositie inzake de benoeming van een deeltijdse poetsvrouw in vast dienstverband.
Affligem 94 stelde vast dat er zich onder de geslaagde kandidaten een persoon bevond die samenwoont met een SP-OCMW-raadslid. Affligem 94 stelde het raadslid voor om tijdens de stemming over dit agendapunt de vergaderzaal te verlaten, omdat hier duidelijk sprake is van belangenvermenging. Het raadslid wilde van geen wijken weten en stemde mee... De lezer kan raden voor wie.
Guy Uyttersprot (OCMW-raadslid Affligem 94): „Deze meerderheid heeft duidelijk het signaal van de bevolking niet begrepen. Om de geloofwaardigheid in de politiek te herstellen en een einde te maken aan de vriendjespolitiek diende ik in oktober 1995 een voorstel in. Nu pas begrijp ik waarom mijn „depolitiseringspakt" het niet haalde. Ik stel vast dat deze mensen niet opkomen voor het algemeen belang, waarvoor we uiteindelijk gekozen zijn, maar voor het eigenbelang. Aan dergelijke 'kameradenpolitiek" doe ik niet mee."

Albert De Bisschop (OCMW-raadslid Affligem 94): „Het is schandalig te moeten vaststellen dat het betrokken raadslid niet de politieke moed heeft om de woorden van zijn partijbonzen in daden om te zetten. Dit is een kaakslag voor alle andere deelnemers aan dit examen."
De raadsleden van Affligem 94 zullen de SP-voorzitter Tobback via een brief in kennis stellen van deze onbehoorlijke bestuursdaden van zijn Affligemse mandatarissen.

Debatteren over onderwijs

Op maandag 4 november '96 wordt om 20u. in het kultureel centrum A. Spinoy te Mechelen een informatie- en debatavond georganiseerd over de hervormingen in het secundair onderwijs.
Het panel bestaat uit afgevaardigden van schooldirekties en van leerkrachten. En de Vlaamse parlementsleden Mia De Schampelaere (CVP), Marleen Vanderpoorten (VLD), Ludo Sannen (Agalev), René Swinnen (SP) en Kris Van Dijck (VU).
Het debat wordt ingeleid en gemodereerd door Hein De Belder (De Standaard).
Deze avond wordt georganiseerd door vzw Uylenspiegel, VU-Mechelen en Vormingscentrum Lodewijk Dosfel.

Uitslag tombola Laarne-Kalken

Hier volgt de uitslag van de tombola van de steunkaarten Volksunie Laarne-Kalken: 198 – 091 – 200 – 035 – 009 – 015 – 102 – 039 – 017 – 031.
Prijzen af te halen bij Frank Van Imschoot, Bochtenstraat 44, 9270 Laarne en dit tot 15 december 1996.

VU-Laarne-Kalken dankt langs deze weg iedereen voor de steun aan de afdeling.

Wenst U meer informatie over de advertentiemogelijkheden in WIJ?

Bel dan vandaag nog naar

Els Decoster

op het nummer 02/481.78.59

DE VRIESE
woonverlichting

baron ruzettelaan 78
8310 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050 35 74 04

TAVERNE-RESTAURANT
NV JAN BREYDEL
Brugsesteenweg 108 - 8460 OUDENBURG
Telefoon 059/26.82.97
Telefax 059/26.89.35 *dinsdag gesloten*

Het enige restaurant uit de streek dat durft zijn verse vis te tonen (zie toonbank ingang)

Specialiteiten: Visfondue 10 soorten
Visassortiment 7 soorten
Senegalees Stoofpotje
Hoevekip Valentine Thonart + kreeft.

10 km Brugge Oostende De Haan

Brood- en banketbakkerij

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Kostuums naar maat

HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

Tel.: 03/231.35.83

U bent van harte welkom bij
Karel Van Den Berghe
B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS

— Steeds ruime kortingen
— Kwaliteitsprodukten
— Uitstekende service
— Keuze uit meer dan 600 soorten

GENTSESTEENWEG 377
9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

Het Palinghuis

Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde
Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december De familiezaak met traditie

FIETSEN

Fijne midweek superweekend
3 Nachten
Luxe kamer, stilte gratis,
3x gastronomisch
half pension, bierdegustatie,
Normandische pannekoek
met koffie,
tevens fietsen ter beschikking etc...
6.500 fr. per persoon
de laatste dag uw kamer
tot 15.00u.

GRATIS

10 Km van Brugge & Oostende

Misschien het mooiste hotel in Vlaanderen

Love Arrangement 1 Nacht
❤❤❤❤❤❤❤❤❤❤❤❤
Luxe kamer met dubbele whirlpool,
Aperitief, Gastro-menu,
champagne op
de kamer, lekker lang slapen,
kamer tot 15.00u.
4.950 fr. per persoon.

Hotel De Stokerij Rolzaan

Knip me uit = fles champagne

Hotel De Stokerij Oudenburg
Tel. 059/26.83.80 Fax 059/26.89.35
Bel voor folder maar,wees er vlug bij !!!

Advertentie

WIJ

VLAAMS-NATIONAAL WEEKBLAD

Alle stortingen van abonnementen en redaktie op prk. 000-0171139-31 van WIJ, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.
Tel. 02/219.49.30
Fax. 02/219.97.25
Jaarabonnement 1.200 fr.
Los nummer 35 fr.

Verantwoordelijk uitgever:
Bert Anciaux
Barrikadenplein 12
1000 Brussel

Reklameregie:
Decom
Gossetlaan 30
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02/481.78.59
Fax. 02/481.78.82

Een uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Eric Van de Casteele
Geert Vranken

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

VUM press

Standpunten over gemeentefusies

Op 1 januari 1997 is het twintig jaar geleden dat het aantal gemeenten gevierendeeld werd. Voldoende reden voor het Vlaams Nationaal Studiecentrum om even terug te blikken op deze immense fusie-operatie: een situering van de fusies in historisch perspectief, de integraal-federalistische visie van de Volksunie en enkele getuigenissen van lokale mandatarissen. Kortom: verplichte lectuur voor wie met gemeentepolitiek bezig is.

U kan een jaarabonnement nemen op het kwartaaltijdschrift Standpunten door 300 frank te storten op rekeningnummer 435-0259801-18 van het Vlaams Nationaal Studiecentrum vzw. Voor een los nummer betaalt u 100 frank. Meer informatie: VNS vzw, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel, tel: 02/219.49.30 en fax: 02/217.35.10.

DEZE WEEK IN
Knack

DE BELGISCHE ZIEKTE
Hoe ontstond de Belgische ziekte van benoemingen en cliëntelisme? Is die kwaal een noodzakelijk kwaad in onze samenleving? Een analyse.

MISBRUIKTE MEISJES
De zaak van de verdwenen en vermoorde meisjes trok de aandacht wat weg van de vele kinderen die misbruikt worden door bekenden. Hun verhaal.

HET RECORD VAN KOHL
Helmut Kohl regeert al veertien jaar over Duitsland, en vanaf 31 oktober zelfs langer dan Konrad Adenauer. Portret van "de eeuwige kanselier".

SPECIAL REIZEN
Naar zon, sneeuw of stad: 250 vakantiebestemmingen voor elk budget. Verder: op safari in Tanzania en een gids voor Berlijn, deze week in Weekend Knack.

ELKE WEEK MET WEEKEND KNACK, TELE KNACK EN VACATURE

De fiktie-literatuur moet het afleggen tegen de non-fiktie. Of dat betreurenswaardig dan wel toe te juichen is, daarover vellen wij geen oordeel. Wat wel op prijs te stellen is, is het toenemende aantal uitgaven met een politieke achtergrond. Of het nu gaat om een strikt politieke ontleding dan wel om een meer beschouwende uitgave ze kunnen mogelijk bijdragen tot ...

Een beter politiek begrip

E. Peustjens

De Vlaamse Volksbeweging (VVB) bestaat 40 jaar. Een werkgroep kroop in de pen en leverde een veelzijdige en genuanceerde studie over het nationalisme af.

Verfrissende kijk

VUM

In een woord vooraf benadrukt VVB-voorzitter, *Peter De Roover*, dat de hedendaagse Vlaamse intellegentsia het (Vlaams-)nationalisme vanuit een terughoudende, soms zelfs uitgesproken negatieve instelling bestudeert. Het aanvoelen van deze leemte is een belangrijke motivatie geweest voor het samenstellen van *De stukken van de puzzel* een bundel waarin twaalf invullingen van de natie-idee worden weergegeven.

VORMEND

De verscheidene bijdragen hebben voornamelijk een vormende en interpretatieve waarde. Geen enkele auteur heeft zich tot een loutere beschrijving van de nationalistische teoretici beperkt. Een niet onbelangrijke verdienste die de bundel een aantal spitsvondige en genuanceerde beschouwingen oplevert. Zich baserend op de teoriën van *Johan Gottfried Herder*, vermeldt samensteller *Frank Ilsbroux*, die nagenoeg de helft van de bijdragen op zich nam, „Dat onze opvatting over de natie vanuit het respekt voor het individu zou moeten vertrekken. Herder leert ons tevens dat het afwijzen van alle vreemde kultuurinvloeden van een bekrompen en fatale mentaliteit getuigt. Daartegenover staat wel dat die vreemde invloeden in de eigen kultuur geïntegreerd moeten worden."

TYPES NATIONALISMEN

Ilsbroux behandelt ook de miskende denkwereld van de Franse filosoof, letterkundige en historikus *Ernest Redant*. Aan het onderscheid tussen volks- en staatsnationalisme voegt Redant de notie „wilsnationalisme" toe. Van belang is vooral de wil van de mens om tot een natie, een gemeenschap te willen behoren. Die wil is afhankelijk van wat de gemeenschap de mens dagelijks biedt. Gemeenschapsvorming is dan ook een subjektief gegeven waarin de kille staatsnatie een mensvriendelijker en demokratisch karakter moet krijgen.

Met de Britse televisiemaker *Ignatieff* wil *Karl Drabbe* het nationalisme in al zijn vormen begrijpen. Drabbe brengt bewondering op voor Ignatieff omdat hij als vooruitstrevend kosmopoliet niet vanuit een ivoren toren de bestaande teoriën herkauwt, zich noch (zoals steeds meer weldenkende Vlaamse intellektuelen) laat verleiden tot een weergave van een louter destruktief nationalisme. Na een uitgebreide reis doorheen Europa, Canada en het GOS maakt Ignatieff dan toch vooral het onderscheid tussen het burgerlijk staatsnationalisme- en het volks- of etnisch nationalisme. Ignatieff verwijt het etnisch nationalisme te vaak een toevlucht tot geweld te zoeken. „Helemaal ongelijk heeft Ignatieff niet", zo stelt Drabbe, „Maar de vrees van de auteur dat etnisch nationalisme gedoemd is de wapens te grijpen is onterecht."

FRANSE FILOSOFEN

Frank Eylenbosch en *Jan Sergooris* schenken aandacht aan twee konservatieve Franse filosofen, respektievelijk *Alain Finkielkraut* en *Alain de Besnoit*. Biezonder interessant en aktueel is de wijze waarop Finkielkraut de tegenstelling individualisme-kollektivisme met natievorming in verband brengt.

Volgens Finkielkraut moet natievorming erop gericht zijn deze tweespalt te verzoenen. Het belang van de gemeenschapsidentiteit wordt daarbij geenszins ontzien: een individualisme dat alle gemeeschapsidentifikaties wil vermijden, draagt het totalitair denken in zich. Beïnvloed door zijn leermeester rijdt Eylenbosch wel een serieuze scheve schaats, wanneer hij stelt dat „Men de vraag moet durven stellen of het nationalisme een nauwer kontakt heeft met hetzij progressime, hetzij konservatisme. Een bepaalde weg moet worden ingeslagen, zo beweert Eylenbosch, om een zuiverder visie over het eigen standpunt te krijgen. Daarmee is Jan Sergooris het duidelijk niet eens, want: „De strijd voor de identiteit van een gemeenschap is noch met rechts, noch met links verbonden."

DERDE WERELD

Het siert de bundel dat ook aandacht wordt geschonken aan het bevrijdingsnationalisme binnen de Derde Wereld. *Paul Cordy* leert ons het onderscheid tussen de onafhankelijke, maar niet-staatse en pluralistische idealen van *Ghandi* en de uitgesproken *negritude* binnen de Afrikaanse gemeenschap, wat staat voor een gemeenschappelijke kulturele identiteit van de zwarten. *Johan Bosman* vertelt het boeiend verhaal - gebaseerd op een vraaggesprek - over het *Tuareg*-nationalisme, verspreid over Niger, Mali, Algerië, Libië en Burkina Faso.

ROOSENS

Vreemde eend in de bijt is de kontroversiële *Antoon Roosens*. Binnen de VU poogde hij gedurende de jaren zestig het volksnationalisme met het marxistisch gedachtengoed te verzoenen. Roosens is de enige die in de bundel de polemiserende toer opgaat. Hij is gebeten door de marxist *Antonio Gramsci* die – het moet onderkend – het politieke denken rond de hegemonie van bepaalde klassen helder in kaart heeft gebracht. Roosens heeft zijn literaire bijdragen steeds gewijd aan de toepassing van de Vlaamse kwestie aan Gramsci's teorieën. Op basis daarvan poogde Roosens aan te tonen waarom de arbeidersklasse onvoldoende in de Vlaamse beweging werd geïntegreerd. Net als *Mark Grammens* kan Roosens niet aannemen dat het Vlaams volk geen revolutionair volk is. De Vlaamse revolutie tegen het Belgisch gezag bleef inderdaad uit. Maar, moet men daarom het Sint-Michielsakkoord beschimpen „als een strategische blunder"? Overigens moet Roosens *Hugo Schiltz* zo nodig onderbrengen bij diegenen die het Belgisch establishment, noch de Belgische staatsstruktuur in vraag hebben gesteld. Spijtig is dan ook dat Roosens al te vaak vervalt in een soort komplotdenken.

SLOTSOM

De VVB-bundel biedt een positieve, vormende, voornamelijk alternatief-konservatieve, maar daarom niet minder verfrissende kijk op het nationalisme. Dat kan, mag en moet tegenover andere, éénzijdige benaderingen die vandaag in Vlaanderen worden geboden. De auteurs wilden immers een gepast antwoord leveren op die hedendaagse progressieve auteurs waarvoor ze weinig sympatie opbrengen. Maar, een gedegen en zo objektief mogelijke toetsing van het hedendaags Vlaams-nationalisme aan de vele teorieën die in de bundel de revue passeren, had de kritische ingesteldheid die de auteurs zelf voor ogen hadden meer geloofwaardigheid geboden. Zo ware het best interessant geweest indien het hedendaags Vlaamsnationalisme, met zijn merites én abberaties, onder de loupe werd genomen. Hoed u er ook voor al te entoesiast te bladeren, want het boek is helaas niet stevig gebonden.

(evdc)

Met 'De stukken van de puzzel' laat de jarige VVB een andere klok luiden.

↠ *De stukken van de puzzel. Twaalf invullingen van de natie-idee. Frank Ilsbroux (red.), uitgegeven door de Vlaamse Volksbeweging m.m.v. de Vlaamse Cultuur Stichting vzw., 1996, 140 blz., 495 fr. + verzendingskosten. Te bestellen bij de VVB, Baron Dhanislaan 18, 2000 Antwerpen, tel. 03/216.45.24.*

E. Peustjens

Deksels nationalisme van Van den Brande

◆ BOEKEN ◆

Dat de Vlaamse verzelfstandiging die zeker sedert de rechtstreekse verkiezing van het Vlaams parlement een onomkeerbare dynamiek gekregen heeft, niet iedereen in de zevende hemel brengt, is genoegzaam bekend. Zekere intelligentsia vonden in het idealiseren van een belgicisme gestoeld op multikulturalisme en naar onderworpenheid ruikende verdraagzaamheid een hobby. Een resultaat van dit amateurisme is **Onzuivere gedachten. Over het Vlaanderen van de minister-president,** een bundeltje van *Dieter Lesage*, de sekretaris van SP-parlementslid Kathy Lindekens, die als filosoof door het leven gaat.

Lesage schept een myte over Van den Brande's streven naar etnische eenmaking der Vlamen, en gaat vervolgens op zoek naar argumenten die de niet bestaande myte ontkrachten. Hij haalt de bekende argumenten aan die tegen de splitsing van de Sociale Zekerheid pleiten, en vergeet gemakshalve de argumenten pro. Hij goochelt wat met termen als kultuur en identiteit, en bestaat het te schrijven dat kultuur veeleer te maken heeft met het ontbreken van een kulturele identiteit dan met het hebben ervan. Hij beweert dat kultuur beter omschreven wordt als de bereidheid de eigen identiteit prijs te geven dan te strijden voor het behoud ervan. Laat hem dat in de centra van de kultuurindustrie in de Angelsaksische wereld eens gaan uitleggen!

VOLKS-NATIONALISME

Hij heeft het verder veeleer over de multikulturele samenleving en de hoofddoek dan over Van den Brande, en maakt een onderscheid tussen multikulturalisten, volks-nationalisten en racisten. Lesage schrijft dat de multikulturalist, in tegenstelling tot de volks-nationalist en de racist, het mogelijk acht de ander te begrijpen.

Het volks-nationalisme stelt volgens Lesage dat, aangezien leden van verschillende volkeren elkaar toch nooit echt zullen kunnen begrijpen en dit wederzijds begrip onvermijdelijk tot konflikten moet leiden, volkeren naast elkaar moeten leven. Met dien verstande dat ze elkaars kulturele identiteit erkennen en respekteren. Lesage poneert een verkeerde definitie van volksnationalisme (waarom zouden volgens volks-nationalisten verschillende volkeren elkaar niet kunnen begrijpen?) om zijn vooraf vaststaande besluiten te trekken.

„Daarbij zwijgt de volks-nationalist vaak als het graf over het feit dat nagenoeg geen enkel territorium in onze mondiale samenleving nog cultureel homogeen kan worden genoemd. Hij laat het aan de racist over om hieruit de nodige conclusies te trekken", aldus Lesage. Verder verduidelijkt hij dat een volks-nationalist vreemdelingen wel zal laten blijven, indien zij zich tenminste aanpassen, zich in onze kultuur integreren.

Het is een eigenschap die niet alleen volksnationalisten kenmerkt. Lesage verzuimt overigens „aanpassen" of „integreren" te omschrijven.

KULTURELE IDENTITEIT

De auteur vervolgt dat zowel de racist, de volksnationalist als de multikulturalist zich baseren op het begrip kulturele identiteit. En daar komt Van den Brande om de hoek kijken: hij spant zich in om de Vlamingen bewust te laten worden van hun kulturele identiteit, beschuldigt de filosoof. Fout, zegt Lesage, want dan wordt iedereen in de dezelfde volkszak gestoken met gelijke waarden en overtuigingen, gewoonten en gebreken. Terwijl alles op het tegendeel wijst: de kultuur van een volk blijkt onmogelijk in één ondeelbare identiteit te bevatten.

Wie zo verdraagzaam is Lesage's denkkronkels tot het einde toe te volgen, schrikt van het bizarre produkt dat een filosofisch gevormd brein zonder historische kennis kan opleveren. Lesage besluit dat het de Vlamingen zijn die van de faciliteiten in de randgemeenten een probleem hebben gemaakt in plaats van een oplossing. Sterker: de pleidooien tegen de faciliteiten zijn „ronduit onbehouwen, onhandig, kortzichtig en grof", schrijft Lesage.

Hij heeft een punt waar hij zegt dat de kern van het probleem de stadsvlucht is: die heeft zo'n grote omvang aangenomen dat de rand ook zonder faciliteiten verfranst. De auteur besluit dat de kern van het probleem is dat Vlaanderen die rijke gemeenten en hun inkomsten niet graag kwijtspeelt: „Het is Vlaanderen niet om het behoud van een vermeende eigen cultuur te doen, maar om centen". We zijn weer aan het begin van het verhaal.

Volgens Lesage bestaan er tussen gematigde Vlamingen en zogenaamde Vlaamsradikalen geen fundamentele inhoudelijke verschillen, alleen een verschil in stijl. De vrees voor het Vlaamse zelfbestuur blokkeert de filosoof in die mate dat hij in zijn bibliografie verduidelijkt dat alle teksten uit dit werk eerder in „Nederlandstalige Belgische tijdschriften" verschenen.

(pvh)

↠ *Onzuivere gedachten. Over het Vlaanderen van de Minister-President. Dieter Lesage. Uitg. Dedalus, Antwerpen, 1996, 550 fr.*

Zwarte Zondag, Josdag

Enkele weken geleden verscheen het boek 'Van zwarte zondag tot zwarte zondag'. Jos Bouveroux, hoofdredakteur van het BRTN-radionieuws, geeft een neerslag van 5 jaar vernieuwen in de Wetstraat.

Middels een helder, zij het somber, boek doet *Jos Bouveroux* vijf jaar politieke vernieuwing uit de doeken. Vijf jaar waarin, zo blijkt na lektuur, bitter weinig in veranderd is. Een eerste deel van het werk is voorbehouden voor een zeer beknopte naoorlogse geschiedenis. De auteur schetst daarin de voedingsbodem van en de aanloop naar de verkiezingen van 24 november 1991. De affaire-Khaled, de migrantenrellen, de Golfoorlog, de omstreden Waalse wapenleveringen, de toevloed van Oost-Europese vluchtelingen en de stijgende werkloosheid vormen ideale omstandigheden voor de opkomst en doorbraak van partijen als het Vlaams Blok en ROSSEM. De lagere sociale klassen, maar niet alleen zij, voelen zich bedreigd in hun verworven rechten en kunnen daarom gemakkelijker de sprong naar extreme partijen maken.

TWEELINGEN

In een tweede deel vertrekt Bouveroux vanuit een aantal opmerkelijke vergelijkingen tussen Vlaamse en buitenlandse partijen. Zo koppelt hij, haast vanzelfsprekend, de Duitse *Grünen* aan Agalev, de Franse PS aan de SP en het CDA aan de CVP. Maar ook de tweelingen Labour-VU en Forza Italia-VLD zien het levenslicht. Ieder hoofdstuk in dit tweede deel vormt de geschiedenis van een partijvernieuwing. Voor het Vlaams Blok is geen aparte vergelijking voorzien. Het Blok loopt als het ware als een rode draad doorheen het werk. Niet zozeer de eigen kracht van het Blok zelf, maar veeleer de onkunde van de andere partijen maakt het bestaan van een Vlaamse rechts-extremistische partij mogelijk.

Redmond

Die andere partijen hadden er nochtans flink wat kampanjes en kongressen voor over om te trachten de vlottende kiezers van hun gelijk te overtuigen. Nu alle partijvernieuwingen en -verruimingen van de jongste jaren eens naast elkaar gezet zijn valt dat nog meer op. Er waren de 'Burgermanifesten' van *Verhofstadt*, de 'Sleutels' van *Dehaene* en 'De slogans voorbij' van *Van Hecke*, de 'Politieke herbebossing' van *Vogels* en *Geysels*, de 'Vergeten Vernieuwing' van *Anciaux* en 'In de naam van de roos' van *Vandenbroucke*. De lijst is zeker niet kompleet. Uit het vernieuwingsrelaas van Bouveroux komen twee konstanten naar voor: de (politieke) macht van de vakbonden en de als vernieuwing verpakte strijd om de kiezer. Niet de verheven doelstelling van 'propere politiek' lag aan de basis van de vernieuwing, wel de banale strijd om de kiezer, om de macht. Het bewijs daarvoor vindt de auteur in de latere herverkiezing van *Herman Decroo* als VLD-voorzitter. *„De verkiezing van Decroo is een nieuwe aanwijzing dat de VLD'ers de hele vernieuwingsoperatie in de eerste plaats beschouwden als een poging om aan de macht te komen."*

LICHTGEWICHT

Over de VU doet Bouveroux het gekende verhaal van de overlopers, het kongres in Leuven en de 300.000 stemmen. Al doet hij ook vrij direkte uitspraken. Over o.a. de gesprekken die door de VU gevoerd werden met VLD en CVP: *„Vooral het gezin Anciaux was een felle tegenstander van alle mogelijke verruimings- of fusie-operaties (...). Zij wilden koste wat kost de VU als een democratisch Vlaams-nationale partij in stand houden."* En over de VU na de verkiezingen: *„Nochtans was de VU te klein geworden om echt gewicht in de schaal te leggen bij de politieke besluitvorming."*

En ook al waren er die 21ste mei – met uitzondering van Agalev, dat zijn verlies openlijk toegaf – 'alleen maar winnaars', de politiek won niet. *„Van alle ingeschreven kiezers besloot 15% de politiek de rug toe te keren. (...) Voeg daar de winst voor het Blok en het Front National aan toe en met recht en rede kan er worden gesteld dat 21 mei 1995 de tweede Zwarte Zondag was."*

Zonder groots opgezette vernieuwingsoperaties tot gevolg deze keer...

'Van Zwarte Zondag tot Zwarte Zondag' bevat geen spektakulaire, nieuwe feiten. Het is wel een glasheldere, kreatieve weergave geworden van bijna 5 jaar vernieuwingspolitiek.

(gv)

↠ **Van Zwarte Zondag tot Zwarte Zondag. Vijf jaar vernieuwen in de wetstraat. Belgische politiek in Europees perspectief. Jos Bouveroux, Uitg. Icarus - Antwerpen, 1996, 234 blz., 695 fr.**

Alles gaat voorbij

Wat Eric Defoort gedreven heeft om het boek ‚Het Klauwen van de historicus' te schrijven, blijkt vanaf de eerste bladzijde: een zekere verontwaardiging omdat er een sfeer heerst van onbegrip, van onwil vooral om de geschiedenis geschiedenis te laten zijn.

Redmond

In plaats van een zekere vaagheid, soms onduidelijkheid in het verleden, moet alles duidelijk afgelijnd zijn en zo kort mogelijk uitgedrukt. Maar, het historische verhaal zit vol *sfumato*, een waas. Met dat uitgangspunt, namelijk dat je geschiedenis niet zomaar kunt laten stollen in een rechtlijnig relaas, komt *Eric Defoort* op een ander fundamenteel pijnpunt in deze dagen, dat van een zeker fundamentalisme, namelijk door te verwijzen naar de ontvangst van *Het klauwen van de leeuw*, het boek van *Marc Reynebeau*, waar Defoort een antwoord op bied. Inderdaad viel het op hoe vlug twee polen zich vormden en het maatschappelijk debat beheersten, meer nog, lam legden. De pleitbezorgers van een extreem flamingantisme, die ook aan demokratie al te vaak een broertje dood hebben, vonden dat het boek de diskussie niet kon uitlokken, want al te zeer ontluisterend voor hun ideeën. Aan de andere kant stonden er lieden met even grote vreugde te juichen dat nu de Waarheid, in letters was neergelegd.

RANKUNE

Door tien konklusies als slot naar voor te schuiven, zou men kunnen denken dat Mozes van de berg was neergedaald. Had hij de vingerwijzing van God gezien, allicht niet, maar wel die van de *bon ton*. Al verschillende jaren leeft er in België een zekere rankune tegen de Vlaamse beweging, en zelfs tegen de Vlaamse Staat (in wording). Maar Defoort is nog niet tevreden, hij toont ten voeten uit hoezeer Reynebeau in dit boek, anders dan in andere publikaties van zijn hand, tot standpunten komt die een historikus niet sieren, te weten die van een historiografie die meer met chemie te maken heeft dan met het verkennen van het verleden. Reynebeau verwijt de Vlaamse beweging de geschiedenis te herleiden tot enkele myten vanaf de Gulden Sporenslag tot en met de Marsen op Brussel. Ook al heeft Reynebeau soms gelijk en ook al menen we zelf dat we bepaalde perioden uit ons verleden te lichtzinnig afschrijven als misbaar, toch kan men niet alles wat hij brengt zomaar tot wetenschappelijke geschiedschrijving verheffen.

IDENTITEIT

Eric Defoort wordt zoms zeer ironisch, als hij het heeft over de afkeer van Reynebeau en de zijnen voor de ijver van de Vlaamse regering en sommige leden van het Vlaams parlement voor het begrip 'identiteit'. VU-parlementslid en senator Chris Vandenbroeke mocht deze zomer de klauwen van deze historici voelen, die op basis van halve en verkeerde informatie de politikus zowat naar een Goelag verwezen, omdat hij ervoor had durven te ijveren dat in de scholen een zeker idee van Vlaanderen diende te worden aangereikt. Niettemin bleek dat deze lieden, de verachters aller identiteit, geen moeite hebben met de identiteit van een klasse, van belangengroepen, van de Vlaamse beweging zelve...

Gaan deze lieden zover de middenklasse af te schrijven als historisch totaal onbelangrijk, de Vlaamse beweging af te doen als een opportunistisch speeltje van diezelfde middenklasse en enige moeite hebben met priester Daens, die toch ook tot de middenklasse behoorde? Blijkt alleen de *working class* reden van bestaan en relevant te zijn? Geschiedenis van de twintigste eeuw als geschiedenis van de werkende klasse of omgekeerd?

KONTINGENTIE

Op boeiende wijze toont Eric Defoort aan dat Reynebeau en de zijnen uiteindelijk niet met geschiedenis bezig zijn, maar, bizar genoeg in het verleden projekteren wat er in het majestueuze kader van de eeuwigheid altijd moet geweest zijn. Klasse, belang, macht... maar niet natie, niet taal, niet kultuur; alleen wat natuur is en in de eeuwigheid bestaat, heeft blijkbaar recht op onze aandacht. Maar als nu juist iets geschiedenis is, dan is het wel het verhaal van de (tijdelijke) oplossingen voor permanente problemen om te overleven, om het leven leefbaar te maken, om het leven zin te geven. Dat tijdelijke karakter noemt men de *contigentie*. Want zelfs al hield het Romeinse rijk zowat zeshonderd jaar stand, het ging voorbij, net als de regering van Jozef II (10 jaar) en het Duizendjarige Rijk van Adolf Hitler. *Alles gaat* nu eenmaal *voorbij*. Ook het proletariaat verdween in de loop van de twintigste eeuw en er ontwikkelden zich nieuwe verhoudingen. Van een duale samenleving, daar kan men voortaan beter over zwijgen, nu Defoort het belang van de geleidelijkheid in deze wereld heeft bepleit als een wezenskenmerk.

MEKANODOOS

Uit mekanodozen kan je veel opbouwen, al vraagt het wat sleutelen en is wat men uitendelijk ziet altijd een geraamte, enigszins stroef en stram. Een sprankelender metafoor kon Defoort niet bedenken om een bepaalde geschiedschrijving te schetsen. Eerst geeft men aan hoe bepaalde oorzaken onvermijdelijk tot bepaalde gevolgen leiden, vervolgens neemt men dat als dogma aan en tenslotte zegt men: kijk, we zien daar Emiel Moyson, een burgerjongen, die plots socialist wordt. De verklaring kan alleen maar zijn dat hij zijn kleine burgerij heeft verlaten, anders kon hij geen socialist worden.

BELGITUDE

In al zijn bescheidenheid is het Klauwen van de historicus een boeiend werk, door zijn sprankelijke toon, de eruditie en het feit dat Defoort een even sterke boodschap biedt als het werk van Reynebeau leek te willen doen. Defoorts kritiek is inderdaad vlijmscherp, maar als de zindering uitgewerkt is, zal Reynebeau moeten toegeven dat Eric Defoort zich niet met de persoon heeft bezig gehouden, maar wel de historische metode die in het werk van Reynebeau naar voor komt, de vooronderstellingen ook en uiteindelijk de houding die hieruit spreekt ten aanzien van Vlaanderen en haar verleden.

Wij zijn dan ook zeer verheugd dat dit boekje het licht heeft mogen zien en ondanks de lichte waas over de dingen, toch meer licht heeft doen schijnen op de reden waarom het boek van Reynebeau niet kon overtuigen. Het verduidelijkt ook waarom vele intellektuelen in dit land kopschuw zijn geworden zich als Vlaming te bewegen in de wereld, al zitten onze ingenieurs, specialisten zowat overal en is en blijft Vlaanderen hoe dan ook een aangenaam land om te leven, ook voor hen. Kritiek kan men te over spuien, maar een zeker idee van het Vlaanderen dat wij willen in de wereld die wij willen, zou het debat wel boeiender maken. De nieuwe belgitude doet dan ook krampachtig aan.

Bart Haers

⇨ Het klauwen van de historicus. Eric Defoort. Uitg. Hadewijch, Antwerpen, in samenwerking met het cahier ‚Vlaanderen Morgen', 1996. 120 blz., 500 fr. Het boek is gratis te verkrijgen bij aanschaf van een abonnement op het tweemaandelijks cahier Vlaanderen Morgen, info: info : 03/226.61.61.

Defoort geeft een antwoord aan de 'Chef-boeken' van Knack.

Oostfront in de spiegel

De 'vakliteratuur' over de Vlamingen aan het Oostfront begint stilaan uitvoeriger te worden. Hét standaardwerk is de studie van de historicus Bruno De Wever. De gewezen Oostfront-officier Jan Vinck publiceerde een uitvoerige reeks dokumenten en getuigenissen. En dezer dagen is van de hand van Pieter-Jan Verstraeten een biografie van Reimond Tollenaere verschenen. Mémoires van de eerste betrokkenen, van Oostfronters zelve, blijven echter witte raven. We hebben dan ook met belangstelling de gedenkschriften gelezen van Alex Victor Colen, die pantserkommandant was in de Vlaamse ,,Stormbrigade Langemarck''.

Deze mémoires bevatten méér dan alleen maar de Oostfront-ervaring. Ze overspannen een periode van zowat een tiental jaren, tijdens dewelke de auteur achtereenvolgens de mobilisatie in het Belgisch leger behandelt, de 18-daagse veldtocht, het Oostfront, de gevangenschap na de oorlog, de ontsnapping uit het strafwerkkamp Zwartberg en de uitwijking naar Ierland.

Colen schrijft vlot. Hij is op menige bladzijde een boeiend verteller, die een treffend beeld weet op te hangen van de Oostfront-tragedie en van de sfeer in de gevangenenkampen van de Limburgse mijnstreek. Het boek in zijn geheel is nogal chaotisch van opbouw. Het speuren naar de motieven van het Oostfront-engagement vergt een aandachtige lektuur van vele losse flarden, die over het hele werk nogal verspreid liggen. Daaruit duikt het beeld op van een vooroorlogse jonge man die Vlaamsgezind was, maar eerder links dacht en van de wereldrevolutie droomde en die over weinig politieke kontakten beschikte. Gegrepen door de tijdsgeest trok hij naar het Oostfront. Hij is er van teruggekeerd als pacifist. Eén van zijn konklusies: ,,Vele oud-Oostfronters schamen zich om toe te geven dat de Duitsers hun vertrouwen misbruikt hebben. Waarom? Er zullen altijd jongeren zijn en hun vertrouwen zal altijd door anderen misbruikt worden.'' Deze waarschuwing noemt hij een van de motieven om het boek te schrijven.

Een ander motief is een getuigenis na te laten voor zijn nageslacht: ,,Het is voor het eerst na al die jaren dat ik mijn kinderen de volle waarheid vertel.'' Dit nageslacht is dan ook bijzonder talrijk. Colen draagt zijn boek o.m. op aan zijn met namen genoemde 9 kinderen en 26 kleinkinderen (één van die kinderen is de vaak dwarsliggende Vlaams Blok-parlementaire Alexandra Colen).

Het in eigen regie uitgegeven boek is een tijdsdokument dat, ondanks zijn beperkingen, de volle aandacht van geïnteresseerden verdient.

T. van Overstraeten

⇨ In de Spiegel. Een halve eeuw later. Alex Victor Colen. 1996, 191 blz. Bestellen met eenvoudige overschrijving van 600 fr. op KB-Gent, 447-0007371-21 voor Alex Colen, Gent.

Jef Mennekens als gemeentesekretaris.

De moord op Jef Mennekens

◆ BOEKEN ◆

De naam Jef Mennekens staat niet meteen in het kollektief geheugen van de Vlaamse beweging gegrift. Onterecht zo blijkt uit een waardevolle publikatie van het Willemsfonds. Mennekens werd te Herentals geboren op 16 december 1877 en week met zijn ouders naar Brussel uit omdat de liberale ideeën van zijn vader in de Kempen geen gehoor vonden. Na zijn studententijd, waarin Mennekens kennis maakte met het liberale flamingantisme, zou hij vanaf 1895 als klerk bij het gemeentebestuur van Sint-Jans-Molenbeek en later als direkteur van het gemeentelijk onderwijs op een zeer konkrete en efficiënte wijze de gelijkberechtiging van de Nederlandse taal en de emancipatie van de Vlamingen in deze Brusselse gemeente verdedigen en ondersteunen. In die hoedanigheden – en later tijdens het interbellum als gemeentesekretaris – ontwikkelde hij zich tot een echte taalstrateeg. Naast zijn inspanningen op het bestuurlijk-organisatorische vlak beschouwde Mennekes ook het teater als een belangrijk middel tot "volksverheffing" en hij ontpopte zich tot een verdienstelijk dichter. In het boek worden enkele gedichten opgenomen. In deze uitgave van het Willemsfonds worden de vele facetten van het leven van Jef Mennekens door diverse auteurs uitvoerig belicht. Het boek is rijkelijk geïllustreerd.

AMBTENAAR

Wij genoten vooral van André Monteyne's artikel over de rol van Jef Mennekes in de Molenbeekse gemeentepolitiek. Monteyne schetst een raak en genuanceerd beeld van de Molenbeekse gemeentesekretaris. Ook de sociale en taalkundige situatie in Molenbeek wordt nauwkeurig ontleed. Op die manier maakt de lezer kennis met de manier waarop Brussel geleidelijk werd verfranst en hoe verdienstelijke individuen als een Jef Mennekens zich daartegen hebben verzet. Mennekens was zeker en vast geen Vlaams-nationalist. Als liberaal flamingant hield hij zich tijdens de eerste wereldoorlog afzijdig van het aktivisme. Zijn pragmatisme in het uitwerken en het verspreiden van een Nederlandse gestandaardiseerde bestuurstaal voor de gemeentelijke administratie dwingt echter eerbied en bewondering af. Hij deed dit vooral via het maandblad van de Bond van gemeentebeamten en de provinciale kursus Bestuurswetenschap ten behoeve van gemeenteambtenaren. Naar zijn publikaties over bestuursrecht bestond een grote vraag. Door deze aktiviteiten heeft Mennekens een onschatbare bijdrage geleverd tot de vorming van een keurige bestuurstaal in het Nederlands en de vorming van een Nederlandstalige administratieve elite.

VERMOORD

In het biografische artikel van Monteyne wordt tenslotte het gewelddadige levenseinde van gemeentesekretaris Mennekens onderzocht. Monteyne wijst in die zaak op subtiele wijze met een beschuldigende vinger naar de socialistische voorman Edmond Machtens (1902-1978). Deze rasechte *Vaartkapoen* (de bijnaam voor de Molebekenaren) was een volksmenner die steunend op de kleine man zijn politieke loopbaan opbouwde en daarbij geen demagogie schuwde. Machtens volgde in 1939 de overleden burgemeester Mettewie op, maar werd reeds in 1940 geschorst omdat hij als burgemeester was gevlucht en dus zijn post had verlaten. Mennekens en Machtens kwamen daarover in konflikt met elkaar toen Machtens aan de gemeentesekretaris vroeg zijn invloed aan te wenden om hem opnieuw zijn ambt te laten opnemen. De plichtsbewuste Mennekens weigerde. In 1943 werd hij voor zijn deur neergeschoten. Een "bavure" van het verzet? Een politieke afrekening met de invloedrijke gemeentesekretaris? En waarom verdwenen op het gemeentehuis de dossiers over de moord na de bevrijding? „Hoe dan ook", schrijft Monteyne, „de verdwijning van Mennekens ruimde de laatste hindernis op voor de zegevolle loopbaan van senator-burgemeester, en later minister van Staat, Edmond Machtens."

Piet De Zaeger

↠ *Jef Mennekens (1877-1943). Een man tussen droom en daad. A. Monteyne, G. Garré e.a. Uitg. Willemsfonds agglomeratie Brussel, Brussel, 1995, 87 blz., 600 fr. + 95 fr. port.*

Non-fiktie in een notedop

Van *Jeffrey Tyssens* en *Els Witte* (beiden VUB) verscheen **De vrijzinnige traditie in België**, een overzichtelijk boekje over het ontstaan en de organisatie van de vrijzinnigheid. Beide auteurs brengen een syntese oomtrent de historische ontwikkeling van de klassieke vrijdenkersbeweging, de groei van de huidige vrijzinnige strukturen, de veranderingen van hun sociaal en politiek belang en de verschuivingen in het gedachtengoed.

↠ **De vrijzinnige traditie in België. Jeffrey Tyssens & Els Witte. Uitg. VUBPress - Brussel, in de Balansreeks, 1996, 167 blz., 395 fr.**

Yves Desmet, hoofdredakteur van *De Morgen*, trok met *Staf Minnegeers*, pastor aan de Brusselse Finisterreakerk, naar Jeruzalem. In **Gesprekken in Jeruzalem**, zoeken beide heren naar zichzelf, naar wat hen bindt en naar wat hen scheidt. Het boek bevat, zoals de titel doet vermoeden, de vrijwel letterlijke weergave van een aantal gesprekken tussen beide. Niet zo dadelijk onze favoriete boekvorm al leveren de dialogen soms verrassende dingen op.

↠ **Gesprekken in Jeruzalem. Yves Desmet & Staf Nimmegeers. Uitg. Lannoo - Tielt, 1996, 207 blz., 595 fr.**

Nadat enige tijd geleden bij *Pelckmans* 'Het dier en zijn mensenrechten', een afkeurende kijk op dieren*rechten*organisaties, is nu bij *Hadewijch* **Recht voor de beesten** van de persen gerold. *GAIA*-voorman *Michel Vandenbosch* krijgt een boek lang de tijd om zijn verhaal te doen van de paardenkoersen, de foie gras en de kalkoenen.

Misschien nog meer dan het boek zelf wordt de werking van de organisatie in een klein nawoord uit de doeken gedaan: onder de noemer 'Actietip' vraagt GAIA om dierenmishandelingen op te sporen en aan te geven. Bij voorkeur bewijsmateriaal op video indienen. Altijd handig om het nieuws te halen natuurlijk en om zo weer fondsen te werven. Precies de aanklacht die in 'Het dier en zijn mensenrechten' werd gegeven...

↠ **Recht voor de beesten. Michel Vandenbosch. Uitg. Hadewijch - Antwerpen, 1996, 288 blz., 790 fr.**

De sociale wetenschappen openen bevat het verslag van de werkzaamheden van de *Gulbenkian Commissie voor de Herstrukturering van de Sociale Wetenschappen*. Het boek bevat een heldere, toegankelijke en originele bezinning over de rol en de toekomst van de verschillende sociale wetenschappen, zowel in het licht van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid als van hun plaats ten aanzien van de natuurwetenschappen en de letteren en wijsbegeerte.

↠ **De sociale wetenschappen openen. Immanuel Wallerstein. Uitg. VUBPress - Brussel, 1996, 127 blz., 695 fr.**

Indien men aan het milieu wil werken dan is het niet voldoende om de milieuonvriendelijke uitwassen van de industriële samenleving te bannen. Voor sommigen is een meer fundamentele struktuurwijziging noodzakelijk. In **Voeten in de aarde** krijgen vijf van hen het woord. De vijf hebben gemeen dat ze de ekologische krisis in haar samenhang trachten te begrijpen.

Daarom zijn ze 'groen'. 'Radikaal' zijn ze omdat ze de oorzaken van de krisis in de fundamenten van de maatschappij zoeken. De vijf kregen de wind van voren omdat het ze aan 'apokalyptische stemmingmakerij' of 'ekofascisme' zouden doen. Hun visie wordt in een laatste essay geplaatst tegenover meer gematigden.

↠ **Voeten in de aarde: radikale groene denkers. Frederik Janssens & Ulrich Melle. Uitg. Hadewijch - Antwerpen, 1996, 269 blz., 890 fr.**

In **Democratie na 2000** gaat *Kees Breed* dieper in op eigentijdse levensvragen over zingeving, ontplooiing en identiteit. Vanuit dit perspektief stelt hij de kloof tussen de alledaagse levenspraktijk en de formele wereld van de politiek en het bestuur van de samenleving aan de orde. Eén en ander restulteert in het toekomstperspektief van een werkelijk lerende samenleving en in enkele voorstellen voor de vernieuwing van het politieke systeem.

↠ **Democratie na 2000. Zingeving, vrijheid en politiek in de narratieve maatschappij. Uitg. Pelckmans - Kapellen, 1996, 141 blz., 545 fr.**

Saterdag

AHASVERUS
„Het vlees is zwak",
las Ahasverus
Dat is een waarheid als een
koe

☺
Is vreemdgaan een
regelmatig werkwoord?
☺
Marc Reynebeau of
„Het klauwen van de hystericus"
☺
Bakkers zien brood in reklame
☺
Belgische keuken serveert
spaghetti-gerechten

Madame Soleil...
... zonsverduistering
☺
En dan zijn er nog altijd
de power knock-out swaps...
☺
Madame Soleil zat er
vaak naast met haar glazen brol...
☺
Staking op twee snelheden,
vooral naar af.

◆ VLAAMS PLAKBOEK ◆

Vlaamse boekenbeurs oudste van Europa

De uitgeverij Lannoo werd op 1 juni 1909 opgericht. Het uitgeversmerk, dat door Joe English was ontworpen, toonde een vikingschip vol boeken met een 'kerel' aan het roer, een klauwende leeuw in het zeil en de leuze: 'Den lande en volke getrouw". Deze simbolen werden in het huidige logo weggemoderniseerd.

Vanaf 1883 bestond er in België een *Cercle Belge de la Librairie* waarin uitsluitend Franstalige uitgevers de toon aangaven. Zelfs in 1921, toen het *Syndicat des Editeurs Belges-Syndicaat der Belgische Uitgevers* opgericht werd, was dat haast volledig Franstalig omdat er vrijwel geen Vlaamse uitgevers bestonden. Dat zou in 1929 veranderen toen op aanstichten van de *Vereniging van Vlaamse Letterkundigen* (VVL) de *Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen* (VBVB) werd opgericht. Er waren 26 stichtende leden vooral uitgevers en boekhandelaren, de bekendste namen luidden Eugeen de Bock (De Sikkel), Joris Lannoo (Lannoo), Kamiel Geerardijn (Excelsior), Lucas Smeding (De Nederlandsche Boekhandel) en Herman Oosterwijk (Zonnewende). Vanuit de boekhandelwereld zat Leo J. Krijn in het bestuur, hij zou in de geschiedenis van de VBVB een belangrijke rol spelen. Later werd de debuutsprijs van uitgeverij Manteau naar hem genoemd.

WERVING EN OPWEKKING

In 1930 werd gestart met een jaarlijkse Boekenweek en met de uitgave van Het Boek in Vlaanderen, dit jaaroverzicht van de publikaties is aan zijn 65ste uitgave toe. De eerste gedrukte ledenlijst van de VBVB, april 1930, bevatte 60 namen, een jaar later waren er 83 aangeslotenen.
Vanaf 1932 zagen de Boekenbeurzen het licht. Op de oorlogsjaren na zouden ze elk jaar plaatsvinden, dit jaar voor de 60ste keer.
Het tijdschrift *Mededeelingen* van de VBVB kondigde de Beurs als volgt aan: *„Zoals het onze leden reeds bekend werd gemaakt, is in den schoot der Vereeniging het plan gerezen om dit jaar, ter gelegenheid van de Week van het Vlaamsche Boek, een groote Boekenbeurs in te richten. De bedoeling is om zich daarbij niet te beperken tot het specifiek Vlaamsche Boek, doch om het gansche Nederlandsch boekwezen in de manifestatie te betrekken. Zoodat deze boekenfoor een bondig overzicht zal kunnen geven van wat er op het gebied van wetenschap, kunst- en ontspanningsliteratuur in onze taal op de markt komt. De aangewezen stad waar de boekenbeurs zou moeten gehouden worden is Antwerpen, zoo meende men. Temeer daar dit initiatief ertoe van Antwerpsche vakgenooten uitging. En anderszins, wijl Antwerpen, als het sterkste Vlaamsche centrum, de minste risico biedt. Want behalve een kultureele manifestatie, beoogen de inrichters de werving van grootere en duurzame belangstelling voor het boek en de opwekking van den boekhandel over het geheele land."*
De inrichters poogden de manifestatie aantrekkelijk te maken door te wijzen op de ekonomische waarde van hun initiatief.
„Geen Vlaamsch uitgeever zal de gelegenheid mogen laten voorbijgaan om gedurende de Week van het Boek te Antwerpen met zijn fonds te demonstreeren. Geen Vlaamsch boekhandelaar zal een bezoek aan deze foor mogen verzuimen, waar zooveel voordeel van nieuwe betrekkingen kan van afhangen, waar ten slotte zooveel voor hem te leeren kan zijn.
Om aan deze opzet een passend karakter te geven en het publiek te prikkelen, draagt de VBVB zorg voor een officiële opening, waarbij eenige overheidspersonen van Staat en Stad zullen worden gevraagd om het woord te voeren en waarbij alle leden der VBVB, hopen wij, tegenwoordig zullen zijn."
Plaats van de beurs was de Antwerpse stadsfeestzaal, daar bleef ze tot 1970, wat een jaar was met 79.000 bezoekers. Een jaar later was die ruimte niet meer vrij wegens parlementsverkiezingen en werd node het Bouwcentrum uitgekozen, maar de grotere ruimte (van 2.500m naar 10.000m) bracht meer bezoekers: 85.000. Ondertussen bleef de beurs almaar groeien. In 1974 kwamen 90.000 boekenwormen op bezoek. De VBVB werkte ook lang mee aan een Vlaamse Boekenbeurs in het Brusselse Centraal Station waar vooral op de pendelaars werd gemikt.
In 1995 werd de ruimte van het Bouwcentrum tot 18.000m² uitgebreid en kwamen 169.357 mensen over de vloer.

LANGST BESTAANDE

Enkele merkwaardige feiten op een rijtje.
- In 1960 werd voor het eerste maal een toegangsprijs (1 frank!) gevraagd.
- Eens moest de Boekenbeurs uitgesteld worden omdat een duivententoonstelling voorrang had...
- Met z'n 60ste uitgave is de Boekenbeurs voor Vlaanderen de langst bestaande in het genre, de Messen van Leipzig en Frankfurt uit de 18de eeuw niet meegerekend. De Frankfurter Buchmesse bestaat pas 48 jaar, het Salon du Livre in Parijs 17 jaar, de beurzen van Bologna 31 en van Londen 25 jaar.
Ongetwijfeld bestaat er een band tussen het jaar van de oprichting van de VBVB en de opgang van de Vlaamse gedachte. Boeken en boeken lezen hebben een belangrijke rol gespeeld in de groei van de Vlaamse gedachte en onze kulturele ontplooiing.

(mvl)

HERSENBREKER

OPGAVE 74

HORIZONTAAL
1. Zo kun je – min of meer – de vorm van een ei noemen (5)
6. In fijngemalen vorm liggen ze aan de basis van menig bakkerijprodukt (12)
8. Misschien een kerkje waar de bezoekers hoorbaar kunnen uitpuffen? (10)
11. Mondrand (3)
12. Deze sportieve trap begint bij een vlag! (9)
13. Dit priestergewaad kan ook vol gevulde glazen staan (4)
16. Druppelvanger (7)
17. Verblijfplaats voor wie diep in de problemen zit (3)
18. Slaapje van iets langere duur (3)
20. Instrumenten die te beluisteren zijn bij horizontaal 8 (9)
21. Meneer komt uit Engeland (3)
22. Verbond (4)
25. 't Resultaat van 't verlagen van een noot met 'n halve toon (3)
26. Wordt hiermee geschoten op een veelbeoefend handwerk? (12)
29. Volgend op (2)

VERTIKAAL
2. In rook opgegaan (8)
3. Zeker om hoog in de lucht onderwijs te volgen? (14)
4. Andere naam voor het Zeeuwse Sluis (3)
5. Die staat alleen maar te kijken (11)
7. Het vermogen om een doel met volle inzet na te streven (10)
9. L (2)
10. Twee dieren vormen deze beker (6)
14. Er is niets meer van over (2)
15. Buitenstaander in Engeland (8)
19. Buitensporige beschadiging (4)
23. Meertje (3)
24. Sierlijk bosje haar (3)
26. Insekt in de buurt (2)
27. 'n Eerder dom geluid (2)
28. Schamel overblijfsel waar eerder alles om draaide! (2)

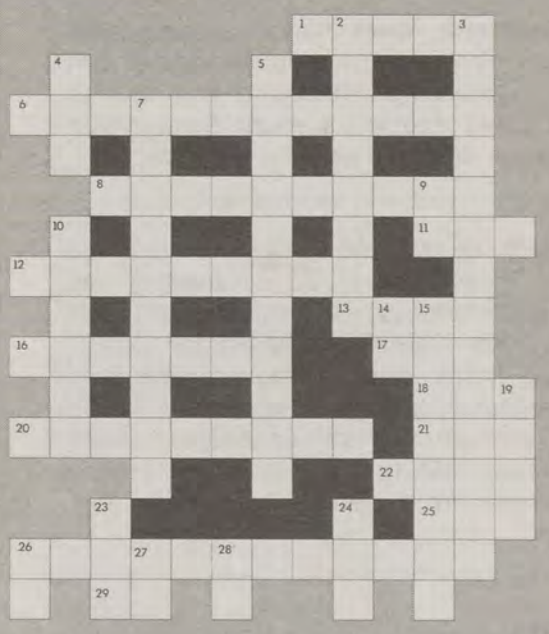

OPLOSSING OPGAVE 73

Horizontaal: 2. strop; 6. spijs; 7. spijkers; 11. te nemen of te laten; 12. aanstalten; 14. gekopt; 15. taalverbastering; 16. jokkebrok; 18. laatsten; 20. stookolie; 21. pond.
Vertikaal: 1. voorzet; 2. speelautomaat; 4. ossenstaartsoep; 5. open; 8. kofferbak; 9. stokbrood; 10. knopen; 13. liedje; 14. getobd; 17. onwil; 19. troon.
Uit de juiste inzendingen trok een onschuldige hand de briefkaart van Jaak Villez uit de Fort II straat 100 te 2160 Wommelgem. Hij krijgt binnenkort zijn prijs thuisbezorgd.
De gele briefkaart met de oplossing van opgave 74 verwachten wij ten laatste op dinsdag 12 november a.s. op ons adres: Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel.

JAMES AND THE GIANT PEACH

Wie de uitstekende komedie met Een licht makaber tintje Beetlejuice zag, weet dat regisseur Tim Burton zijn films tot in de puntjes verzorgt. Wie de eerste Batman zag weet dat de indrukwekkende dekors van Anton Furst er pas konden komen op verzoek van Burton. Wie zijn The Nightmare Before Christmas zag, weet hoe zwart Tim Burton wel kan zijn.

Je kunt met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid stellen dat het medeproducent Tim Burton is die de drijvende kracht is achter de verfilming van James and the giant peach, naar het boek van Roald Dahl. En weer wist hij zich te omringen met de besten, want naast regisseur Selick, zijn er ook nog Lane Smith, die voor de animatie instond – wie iets van kinderboekillustraties kent, weet dat hij allesbehalve zoetsappig is – en Randy Newman stond in voor enkele geweldige songs.

De film opent met echte mensen waarbij we de jonge James (Paul Terry) aan een Engels strand zien, samen met zijn ouders. En dan gebeurt het verschrikkelijke. James is plots wees wanneer zijn ouders worden gedood door een op hol geslagen neushoorn. De jongen komt bij twee tantes terecht, de dikke Songe (Miriam Margolyes) en de graatmagere Spiker (Joanna Lumley), die hem ranselen en uithongeren. Dan komt op een dag een geheimzinnige oude man (Pete Postlewaite) opdagen, die geeft James een tas met lichtende groene krokodilletongen. Hij vertelt James dat alles in orde zal komen. Wanneer de jongen enkele tongen laat vallen bij een dode boom, groeit er onmiddellijk een perzik aan, die na zeer korte tijd enorme afmetingen krijgt. De tantes zien er geld in en 'het' wordt een toeristische attraktie. Totdat James op een nacht zich in de perzik gaat verbergen. Hier begint de animatiefilm en James maakt kennis met nieuwe familie... Een superieure animatiefilm! (***)

Het boek waarop de film gebaseerd is, verscheen zeer recent in de 24ste druk bij Uitgeverij Fontein. Het kost 595 fr.

W. Sneer

NIEUW IN DE BIOS

Jamie Lee Curtis in de griezelfilm Halloween, zat. 2 nov., TV 1 om 23u.25

The Offence Britse psychologische triller van Sidney Lumet uit 1973 over een moegetergde rechercheur die een man, die van kinderverkrachting wordt verdacht, tijdens het gehoor doodslaat. Een schitterende rol van Sean Connery. **Zon. 3 nov., Kanaal 2 om 22u.20**

Bob Roberts Amerikaanse satirische film uit 1992. Tim Robbins trekt als regisseur, scenarist, hoofdrolspeler, zanger en liedjesschrijver alle registers open in deze bijtende spotternij op de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Hij is een zelfverzekerde, populaire folkzanger, een soort anti-Bob Dylan, die zingt over de ,,heerlijke'' kapitalistische wereld. Hij is ook een selfmade miljonair die barst van de politieke ambitie. **Maan. 4 nov., Arte om 20u.45 en woens. 6 nov., TV 2 om 20u.20**

Typisch Chris Eerste van een nieuwe reeks aflevering rond de typetjes van Chris Van den Durpel. Zijn ,,arsenaal'' wordt steeds uitgebreider en nu kruipt hij ook in de huid van o.m. Dana Winner en Will Tura. **Dins. 5 nov., TV 1 om 20u.05**

Boulevard: Wees paraat Dokumentaire over de geschiedenis van de scoutsbeweging in ons land, aan de hand van archiefbeelden en interviews met o.m. Maurits Coppieters, Maurits Demeyere en Jacques Maes. **Woens. 6 nov., TV 1 om 22u.15**

Panorma: Flamand ou dement Reportage van Dirk Mampaey over de behandeling van Vlaamse patiënten, dokters en verpleegsters in de Brusselse ziekenhuizen. Met getuigenissen van Vlamingen die slechte ervaringen hadden met dokters en verpleegkundigen die geen Nederlands konden of wilden verstaan of spreken. En dat alles ondanks de taalwet van 1963 die tweetaligheid oplegt in de Brusselse openbare instellingen. **Dond. 7 nov., TV 1 om 21u.35**

Daens Sociaal-historisch Vlaams fresco uit 1992 van Stijn Coninx naar het boek Pieter Daens. Of: hoe in de 19de eeuw de arbeiders van Aalst vochten tegen armoede en onrecht van Louis-Paul Boon. De film kreeg inmiddels het statuut van ,,Ambassadeur van Vlaanderen'' en Coninx werd gehonoreerd met de titel ,,baron''. **Vrij. 8 nov., TV 1 om 21u.10**

◆ MEDIALANDSCHAP ◆

De VRT is geboren

F. De Maitre

De krantenverkoop steeg dankzij de zaak-Dutroux.

■ De Vlaamse regering komt tegemoet aan een groot aantal voorstellen in het BRTN-plan van gedelegeerd-bestuurder *Bert De Graeve*. In de eerste plaats gaat de dotatie van de openbare omroep omhoog. Volgend jaar zal men aan het Vlaamse gedeelte van de Reyerslaan kunnen beschikken over de ronde som van 7.612 miljoen. Daarna zal de dotatie jaarlijks verhoogd worden met 4%, 2% meer dan nu het geval is. In 2002 zal het totaal dan jaarlijks ongeveer 9,6 miljard fr. bedragen. De Vlaamse regering neemt voorts de pensioenlast over en zal ook borg staan voor een overbruggingskrediet van om en bij de 2,2 miljard fr.

In tegenstelling tot wens van de Raad van Bestuur van de BRTN zal de naam van de omroep omgevormd worden tot VRT, de Vlaamse Radio en Televisie. De Vlaamse regering komt daarmee tegemoet aan een oud VU-voorstel. De VU zal overigens, net zoals alle politieke partijen, programmatijd op de omroep blijven behouden, maar het zal niet meer de omroep zelf zijn die de zaken moet bekostigen. Nieuw is dat de politieke derden kleine programmablokjes van 5 minuten krijgen na een nieuws- of duidingsprogramma.

De openbare omroep zal voorts worden omgevormd tot een naamloze venootschap. In tegenstelling tot gevraagd zullen de aandelen wel volledig in handen van de overheid blijven. Ook de technische diensten van de VRT zullen niet worden uitbesteed. Tot slot kunnen 60-jarigen voor pensionering kiezen – ze worden dus niet gedwongen – en kunnen 55-jarigen en mensen met 30 jaar VRT-ervaring datzelfde doen mits ze genoegen nemen met 70% van hun huidige loon. Nieuwe VRT-krachten zullen niet meer worden aangeworven in een ambtenarenstatuut, maar kontraktueel. Het geheel van voorstellen moet nu nog worden goedgekeurd door het Vlaams parlement.

■ Zoals verwacht hebben de jongste affaires de geschreven pers geen windeieren gelegd. In Wallonië werden in het afgelopen kwartaal dagelijks liefst 27.000 exemplaren meer verkocht, in Vlaanderen 11.000. Vreemd – of juist niet – genoeg waren het in Vlaanderen vooral de zgn. 'kwaliteitskranten' die het goed deden. Zowel *De Standaard*, *De Financieel Ekonomische Tijd*, als *De Morgen* zagen hun verkoop stijgen. De andere kranten gingen er licht op vooruit, wat vooral voor *Het Volk* een opsteker moet zijn. *Het Nieuwsblad* en *Gazet van Antwerpen* zagen hun verkoop dalen. *Het Laatste Nieuws* blijft het meest verkochte Vlaamse dagblad. *Het Belang van Limburg*, tot slot, overstijgt de kaap van de 100.000 exemplaren.

Brigitte Bardot en het varken

Kinderen niet toegelaten, donderdag 24 oktober 1996, TV1

Al vanaf het moment dat *Kurt Van Eeghem* zijn twee gasten aan ons voorstelde fronsten wij de wenkbrauwen. *Jaak Van Assche*, waarschijnlijk nog altijd beter bekend onder zijn 'Kollega-naam' *De Pesser*, werd voorgesteld als sterkhouder van het *Mechels Miniatuur Theater*. En omdat Van Assche het MMT sterk hield, moest, uitgaande van het gelijkheidsbeginsel, ook de andere gast iets sterk houden. Daarom noemde Van Eeghem *Jean-Luc Dehaene* 'het cement van de Wetstraat'. Het deed ons besluiten dat het programma enige tijd geleden moest zijn opgenomen. Vier dagen na een mars waarin half België meeliep om te betogen tegen het gevoerde beleid besluiten dat Dehaene de Wetstraat aan elkaar houdt, getuigde immers ofwel van een overschot aan kreativiteit ofwel van pure dommigheid. Het zij zo.

Vanaf de eerste vraag bleek al waarom Van Assche het tot één van Vlaanderens bekendste akteurs, en Dehaene het tot Eerste Minister geschopt had. Van Assche ging, als 16-jarige, kijken naar 'Et Dieu créa la femme', Dehaene liet op dezelfde leeftijd een vetgemest varken los in de studiezaal van het kollege waar hij school liep. We kwamen ook te weten dat Dehaene uit de Franstalige Brugse bourgeoisie stamt. ,,*Keurig, proper, netjes, korrekt*'' orakelde Van Eeghem. Om vooral de leukste van de avond te blijven antwoordde Dehaene fijnzinnig: ,,*Ge bedoelt dat ik daar niet veel van overgehouden heb?*'' Dat zou wel eens kunnen kloppen want zijn medeleerlingen van toen omschreven hem nu als 'belhamel, onhandelbaar, tegendraads en middelmatig leerling'. Zijne Premierheid vond het 'komplimenten'. ,,*Ik was een berekend leerling*'' sprak hij, waarmee hij bedoelde dat hij ermee genoegen nam wanneer hij slaagde met een minimum aan inspanningen. Eén keer had hij niettemin een onderscheiding behaald, maar dat was dan ook een 'accident de parcours'. Later vernamen we ook dat Dehaene nogal eens gestraft werd. Vandaar waarschijnlijk dat hij in de politiek gegaan was: daar kan je straffeloos je gang gaan. Van Eeghem vond het evenwel niet nodig hem die vraag voor te leggen. Hij vroeg hem wel of hij al oog had voor de meisjes. ,,*Oohwpffjt*'' antwoordde Dehaene en prompt werd *Célie* ten tonele gevoerd.

Al met al was deze aflevering van 'Kinderen niet toegelaten' nochtans één van de beteren uit de reeks. Er schort iets aan de formule: ze wordt gedragen door 'Bekende Vlamingen'. De schouders van vandaag waren sterk, maar van mensen als *De Vlaeminck* en *Granata*, opgevoerd in vorige afleveringen, kwamen we weinig meer te weten dan dat ze ook 16 waren geweest. Waarom niet eens gewone, onbekende Vlamingen ten tonele voeren. De bekendsten onder ons hebben immers overwegend geen 'gewone jeugd' gehad. Prettiger ware het geweest om nobele onbekenden hun verhaal te laten doen om ze daarna vooral weer nobel onbekend te laten zijn. Maar voor zo'n programma zal wel geen plaats zijn op het 'verbredende net'.

Krik

Aan bezinning toe

In het stukje *Forum* (WIJ, 24 okt. j.l.) staat dat de heren De Roover en Jambon hun aktiviteiten binnen het Forum misschien stil gaan leggen. Zij zouden zich over ,,de stand van zaken aan het bezinnen zijn''. Bezinnen kan nooit kwaad. Zeker niet nadat men eerst de boel in brand gestoken heeft en anderen het vuile werk laat doet. Achteraf zeggen dat het allemaal de fout van de anderen is, getuigt van weinig moed.

Wie de zaken op een rijtje zet moet vaststellen dat vooral de VVB-voorzitter zichzelf een beetje aan het voorbij lopen is. Vrienden wijzen hem daar publiekelijk op.
In *Dietsland-Europa* (okt. '96) staat:,, Waar Jambon in Diksmuide sjaaltjes aan de man bracht, bleef De Roover ostentatief bij moeder thuis. Beslistheid en eensgezindheid zijn anders...''
't Pallieterke (2 okt.'96) pakt dhr. De Roover aan omdat hij namens het Vlaams Blok meedeed aan een panelgesprek in het weekblad Humo. De Roover wordt niet alleen verweten dat hij zo in het zgn. *cordon sanitaire* rond het Blok meespeelt, maar dat zijn opinie en deze van het Blok over de Vlaamse zelfstandigheid niet eens aan bod kwam. Wij zouden daar willen aan toevoegen dat spreken namens een politieke partij (Blok of andere) een VVB-voorzitter niet past. 't Pallieterke besloot het artikel met de wens:,, Laten we hopen dat deze ene fout volstaat en dat het niet meer gebeurt.''
Ijdele hoop bleek een week later. Toen antwoordde dhr. De Roover:,, Mijn deelname aan dit Humo-debat was geen slippertje, maar weloverwogen. Dergelijke uitnodiging sla ik nooit af. (...) Wanneer deze situatie zich nog eens voordoet, dat doe ik het weer.''
Wie niet inziet dat de geloofwaardigheid van de VVB als onafhankelijke beweging daarmee in het gedrang komt, is inderdaad aan bezinning toe.

P. Lammens,
Hofstade

◆ WEDERWOORD ◆

Fringsen

Alhoewel hij het met niet zoveel woorden zegt begrijp ik dat R.Asmus (*Het elfde gebod*, WIJ 24 okt.j.l.) het eens is met mgr. Muskens van Breda, deze bisschop verklaarde dat een arme een brood mag stelen, het zgn. „proletarisch winkelen".

De reaktie van de politici daarop zou men „Belgisch" kunnen noemen: de meerderheid keurt af, de oppositie stemt in.
Toch een bijkomende bedenking. Ik had van de liberale Bolkestein niets anders verwacht, ook het feit dat hij de (door menige Hollander goed gekende) bijbel zou citeren mocht niet verbazen. Wat zei blauwe Frits? „ Men veracht een dief niet wanneer hij steelt om zijn begeerte te bevredigen als hij honger heeft, maar als hij betrapt wordt moet hij zevenvoudige vergoeding geven." Een typisch liberale reaktie: pech kan door betaling weer goed gemaakt worden.

De afwijzende reaktie van de socialistische Wim Kok ergerde nog het meest, hij noemde de uitspraak „een belediging voor de bijstandstrekkers, gepensioneerden en arbeidsongschikten". Is voor Kok het bestaan van een armoede-probleem dan geen belediging voor dat deel van de Nederlandse bevolking?

Tot slot vind ik de getrokken vergelijking tussen het naoorlogse Duitsland en Nederland anno 1996 wel wat overdreven.

C. Vanhauwaert,
Izegem

Stemrecht migranten

Een Brussels volksvertegenwoordiger en een Vlaams parlementslid zoeken naar middelen om de migranten in onze maatschappij te laten integreren.
Jaren geleden zoch en vond men middelen om de Franstaligen beter te integreren in Vlaanderen en wel via faciliteiten in de randgemeenten en verschillende gemeenten langs de taalgrens.
Ondertussen kennen we de gevolgen. De randgemeenten met faciliteiten zijn zo goed als verfranst. Van integratie is geen moer in huis gekomen want wij zijn toch o zo verdraagzaam.
Voor de integratie van migranten denken onze vertegenwoordigers aan gemeentelijk stemrecht voor alle inwijkelingen, zowel Europese als niet-Europese burgers.
Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat hier geen lessen uit het verleden werden getrokken.
Eerst faciliteiten geven aan Franstaligen, waardoor een aantal gemeenten voor Vlaanderen bijna verloren zijn en nu gemeentelijk stemrecht geven aan niet-Belgen is zoveel als Vlaanderen gratis wegschenken aan de rest van de wereld.
Zo zullen we over 30 jaar ons eigen land niet langer herkennen omdat wij toch o zo verdraagzaam zijn.
Wij hebben ons jaren ingezet om Vlaanderen Vlaams te houden. Faciliteiten hebben hun nadelen bewezen, moet de rest nu ook nog verkwanseld worden?
Helaas, daar kan ik niet aan meewerken, zo verdraagzaam ben ik niet.

Walter Frederickx,
Duffel.

Ketjesdag (1)

Zelf ben ik wat oud geworden om deel te nemen aan onze Ketjesdag. Maar met genoegen las ik het verslag in De Standaard en in WIJ. Het geeft mij wel de kans om enkele bedenkingen over Brussel te formuleren.
In de vroege VU-jaren had een Vlaming, die er boodschappen deed, haast geen winkel of magazijn waar Vlaams personeel beschikbaar was. Nu is het een uitzondering als men hem durft zeggen „je ne comprends pas". Durft men het toch, dan heb ik geen geld voor onbeschofteriken.
In het verslag van Isa Van Doorselaer in De Standaard miste ik een positieve bijdrage over de reusachtige verbeteringen op praktisch taalgebruik, haast overal in onze Vlaamse hoofdstad. Wel is er in de loop van de jongste jaren niets nuttigs gedaan op de 19 gemeentehuizen met hun massale verspilling van ons geld in het hoofdstedelijk gewest.
Op de 19 stadhuizen en hun aanhankelijkheden zijn de toestanden soms haast middeleeuws. Of hoef ik te herinneren aan onze Schaarbeekse Nols 'zaliger'? Nochtans was Nols, net als VDB wat blij, toen hij als krijgsgevangene in 1941 (of was het 1942?) kon bekennen dat hij „ook Vlaming" was en daardoor eerder naar huis kon keren.

F. Habitans,
Schaarbeek

Ketjesdag (2)

Het bezoek aan het Vlaams parlement tijdens de Ketjesdag beschouwde ik als een overwinning voor Vlaanderen en voor mezelf.
Een Vlaamse jongen met een Arabisch uiterlijk werd gastvrij en volwaardig ontvangen. Bovendien dankzij de VU, die wat mij betreft, de kracht bezit om ons Vlamingen te besturen en te begeleiden.
Ik heb vastgesteld dat de gelaagde sociale struktuur van Vlaanderen in ons Vlaams

Mahieddine De Paepe,
Mariakerke

Indroevig

Drie dagen na de massale, ingetogen en waardige witte mars van 300.000 betogers in de straten van Brussel, volgt er een reeks van politieke benoemingen: 6 nieuwe rechters bij de Raad van State. CVP, SP en VLD verdelen netjes de koek onder elkaar volgens de vertegenwoordiging van de „opinies in de samenleving" zegt Vande Lanotte, minister van Binnenlandse Zaken. Er zijn in dit land blijkbaar maar drie strekkingen, de Vlaams-nationale strekking telt blijkbaar niet mee.
Drie dagen na de witte mars worden de maskers afgeworpen:
– Dehaene misbruikte de witte mars, want nu reeds verbreekt hij zijn plechtige gelofte van depolitisering;
– De 300.000 deelnemers aan de witte mars worden gewoonweg bedrogen en zwaar beledigd: de politieke benoemingen gaan rustig verder.
Wat een ontnuchtering na de euforie van Witte Zondag, 20 oktober.
Een onvoorstelbare schande en indroevig. Ik ben beschaamd dat ik mij Belg moet noemen.

Wilfried Rosiers,
Neeroeteren

P.S. De redaktie ontvangt graag brieven van lezers. Naamloze, scheld- en smaadbrieven gaan de scheurmand in. De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken. Brieven worden voluit ondertekend, tenzij de schrijver verzoekt initialen te gebruiken.

ADVERTENTIE

De kleinste minderheid van Europa

Verscholen tussen de hoge venen van het Oldenburger Munsterland, in Nedersaksen, ligt Saterland. In en rond de dorpen Strukelje, Roomelse en Schäddel wonen zo'n duizend Sater-Friezen, die sinds kort door het Guiness Book of Records erkend zijn als 'kleinste taaleiland van Europa'.

◆ UITSMIJTER ◆

Burgemeester Erickh Lukassen (CDU) vindt het een eretitel en verheugt zich over de cameraploegen die Saterland komen bezoeken om zich te verbazen over het Seelter „Fraisk", maar niet iedereen is blij met het Guiness-etiket. „Men schaft zichzelf af", zegt Marron Fort, de Amerikaans-Duitse hoogleraar Fries. „Hoe kun je ouders motiveren om zo'n kaboutertaal door te geven aan de kinderen. Het Saterfriesisch wordt belachelijk gemaakt als de Mickey Mouse-taal van Europa."

De melding in het rekordboek, de publiciteit en de kontroverses zijn in ieder geval goed voor de belangstelling voor het Saterfries. De taal is er intressant genoeg voor. Het Saterfries is ontstaan toen in de vroege middeleeuwen zich enkele honderden Oost-Friezen, op de vlucht voor overstromingen, vestigden op de zanderige oevers van de Sater Eems. Doordat de riviervallei aan alle kanten omringd was door moerassen en zeer verraderlijk boogveen, hadden de Sater-Friezen tot 1900 alleen per schip kontakt met de buitenwereld. „Door het veen is onze taal bewaard gebleven", vertelt voorzitter Heini Pörschke van de Seelter Buund. Terwijl het Oost-Fries langzaam maar zeker uitstierf – de laatste spreker van het Wangeroogse Fraisk, de schipper Hayo Hayen, overleed in 1950 – bewaarden de Saterfriezen hun oude taal tot op de dag van vandaag.

BAALE EN KWEDE

Het Seelter Fraisk kent ondanks het feit dat de taal vele eeuwen is afgesneden van het Frysk van het Nederlandse Fryslân – Westfriesland volgens de Seelters – veel gemeenschappelijke woorden. Tsjerke (*kerk*) is in het Seelters säärke, groetnis (*de groeten*) is groitnis, betsjutte (*betekenen*) is betjude en kaai (*sleutel*) is koai; Maar er zijn ook veel specifieke Saterlandse woorden zoals baale (*praten*) en kwede (*zeggen*). Volgens de trotse erevoorzitter Heinrich Kröger (75) van de Seelter Buund wordt het enige goeie oud-Fries in Saterland gesproken. „Het West-Fries is een bastaardtaal vol Hollandse woorden. Wij spreken het échte Fries."

Sinds de vermelding in het Guiness Book kent het Seelter Fraisk een bescheiden opleving. Zo wordt op initiatief van Nedersaksen het Seelters sinds één jaar op school onderwezen in de dorpen Schäddel en Roomelse aan in totaal zo'n tachtig kinderen. De onderwijzeressen Johanna Evers en Ingeborg Einhaus, die ook kursussen voor volwassenen verzorgt, verrichten ware pioniersarbeid. Zonder enige opleiding of training moeten ze zelf hun tekstboeken en leermateriaal vervaardigen. „Er zijn misschien maar vijf mensen die regelmatig in de taal schrijven", vertelt de Seelter schrijfster Margaretha Grosser (60). Om hier iets aan te doen richtte Grosser dit voorjaar de Seelter Kring op, die maandelijks bij elkaar komt om te zingen, praten, lezen en schrijven in het Seelters. De belangstelling is groot en kinderen zijn zeer uitdrukkelijk welkom.

De schrijfster en leraressen maken dankbaar gebruik van het werk van de echte Seelter taalpionier, de Westfries Pyt Kramer (60). Deze oprichter van de Frysk Nasjonale Party reist al veertig jaar regelmatig naar Saterland en omdat er niets was publiceerde hij in 1961 (voor het eerst in meer dan 100 jaar) een Seelter woordenlijst. Sindsdien schreef hij een *Kute Seelter Sproakleer* (grammatika), een boekwerk met alle 2.000 oude landnamen en is hij sinds zijn vervroegde pensionering voltijds en vrijwillig bezig met het schrijven van een groot, encyclopedisch *Nai Seelter Woudebouk* (woordenboek). Deel 1, met de letters A-E, bevat 490 pagina's en verscheen onlangs. De rest van het alfabet zal nog zo'n 15 jaar en 2.000 pagina's vergen. Kramer is overigenis niet de enige woordenboekschrijver. Op verzoek van Nedersaksen schrijft de Amerikaans-Duitse professor Fort, van de universiteit van Oldenburg, een Seelters-Duits en Duits-Seelters handwoordenboek.

In 1994 verscheen het gedramatiseerde leven van Sientje Koodiegel het egelmeisje in het Saterlands.

Hoe de toekomst van het Seelters eruit ziet is ongewis. In de jaren vijftig en daarna zijn veel Saterfriezen ertoe overgegaan om hun kinderen in het Hochdeutsch op te voeden, vooral onder druk van de scholen en onderwijzers. De oude Seelter taal had weinig tot geen status en hoorde bovendien bij het arme bestaan van keuterboeren en veenafgraving, bij het verleden met andere woorden, en leek zich niet te lenen voor het moderne Saterland van Wirtschafswunder, nieuwe industrieën en duizenden nieuwe inwoners. Volgens het laatste, nog niet gepubliceerde, onderzoek spreken duizend van de ruim 12.000 Saterlanders nog de eigen taal. Het cijfer is trouwens minder dramatisch dan het lijkt, want het Seelter Fraisk heeft nooit meer dan 2.000 sprekers gehad.

VOORDRAAGWEDSTRIJD

De Saterfriezen zijn inmiddels grotendeels genezen van hun waanidee dat hun taal slecht voor de ontwikkeling zou zijn, maar het is nog maar de vraag of dat op tijd is. Er zijn nog maar enkele tientallen kinderen die Seelters van jongs af aan spreken. Meestal hebben wij maar één of twee klasgenootjes in een groep van dertig waar ze in hun taal mee kunnen spelen. Toen Sebastian, de zoon van de voorzitter van de Seelter Bund, onlangs meedeed aan de jaarlijkse voordraagwedstrijd won hij automatisch omdat hij de enige deelnemer in zijn leeftijdskategorie was... Men hoeft dan ook geen pessimist te zijn om te twijfelen of de taal de 21ste eeuw zal overleven.

De gemeente Saterland heeft tot op de dag van vandaag nog geen taalbeleid, of tweetalige taalpolitiek ontwikkeld, of men zou een enkele Seelter straatnaam als zodanig moeten beschouwen. Burgemeester Lukassen, zelf een oude Seelter, vindt dat al behoorlijk ver gaan gezien de protesen van Duitstalige bewoners. „Onze plaatselijke politici zijn nog niet wakker", zegt onderwijzeres Evers. Zij is dat wel, mede dankzij kontakten met de Fryske Beweging in Ljouwert en de Noordfriese beweging in Sleeswijk-Holstein, die haar beide van materiaal voorzien. Dankzij enkele middenstanders, zoals het Seelter Winkelhuus van de familie Stolle en de Seelter Ai-frituur, is de taal toch nog aanwezig in het straatbeeld.

HEIMATZIMMER

Lukassen en zijn gemeenteraad met absolute CDU-meerderheid bedierven het nog verder bij de aktivisten door hun botte weigering om in het dure nieuwe gemeentehuis van 12 miljoen mark een „Heimat-kamer" in te richten met informatie over taal en kultuur met bijbehorende biblioteek. De argeloze reiziger kan in Saterland nauwelijks goede informatie krijgen over taal en kultuur, of hij moet bekend zijn met naam en privéadres van het handjevol taalliefhebbers en aktivisten. Saterland laat door haar opstelling kansen liggen, want de Bondsrepubliek kent tegenwoordig een progressieve minderhedenpolitiek met Sorbische televisie, een van de vijfprocentdrempel vrijgestelde Deense poitieke partij in Sleeswijk Holstein en zelfs erkenning voor het vooral in Nedersaksen en Westfalen gesproken Nederduitse platt, dat trouwens meer met het Nederlands dan het Hochdeutsch verwant is.

De identiteit van de Saterlanders wordt bepaald door land, taal en geloof. Saterland is na de reformatie door de bisschop van Munster opnieuw gekatoliseerd, waardoor niet meer met Lutherse Oost-friezen getrouwd kon worden. De mentaliteit is, mede door het eeuwenlange isolement, een beetje behoudend, maar ook vrolijk, boergondsich en uiterst gastvrij. De Saterlanders zingen graag en ze brouwen meerdere streekdranken, zoals de zoetige Maalne Druppe en de moesserende Kratseldobbes Wait-sekt. Tot op de dag van vandaag wonen veel Saterlanders met drie generaties onder één dak, wat weer gunstig is voor de taal, want veel Seelters leren de taal van hun grootouders. De burgemeester ontleent er een gematigd optimisme aan. Het *Seelter Volkslaid* parafraserend zegt hij: „Seelters die elkaar treffen praten altijd hun eigen taal, en dat zal zo blijven!".

Onno P. Falkena

Het Saterlands of 'Seelter Fraisk' heeft nooit meer dan 2000 sprekers gehad.

Literatuur:

– *M.C. Fort, Saterfriesisches Volksleben. Tweetalige uitgave. Ostendorp Verlag, Rhauderfehn, 1985.*

– *M.C. Fort / O. Wilts, Nordfriesland un Saterland, Europees Buro voor Minderheidstalen. Brussel, 1996.*

– *P. Kramer, Saterland, levend taaleiland, in Zannekin Jaarboek 18, Ieper. 1996.*